

CURTEA DE CONTURI EUROPEANĂ

Raportul special nr. 15

2013

A FOST EFICACE COMPONENTA
„MEDIU” DIN CADRUL
PROGRAMULUI LIFE?

RO

Raportul special nr. 15 // 2013

A FOST EFICACE COMPONENTA „MEDIU” DIN CADRUL PROGRAMULUI LIFE?

[prezentat în temeiul articolului 287 alineatul (4) al doilea paragraf TFUE]

CURTEA DE CONTURI EUROPEANĂ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBURG

Tel. +352 4398-1
Fax +352 4398-46410
E-mail: eca-info@eca.europa.eu
Internet: <http://eca.europa.eu>

Raportul special nr. 15 // 2013

Numeroase alte informații despre Uniunea Europeană sunt disponibile pe internet pe serverul Europa (<http://europa.eu>).

O fișă catalografică figurează la sfârșitul prezentei publicații.
Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2013

ISBN 978-92-9241-511-2
doi:10.2865/82394

© Uniunea Europeană, 2013
Reproducerea textului este autorizată cu condiția menționării sursei.

Printed in Luxembourg

CUPRINS

Puncte

GLOSAR ȘI ACRONIME

I-V **SINTEZĂ**

1-6 **INTRODUCERE**

1-2 **FINANȚAREA PENTRU DOMENIUL MEDIULUI ÎN UE**

3-6 **PROGRAMUL LIFE**

7-12 **SFERA ȘI ABORDAREA AUDITULUI**

13-63 **OBSERVAȚII**

13-38 **PARTEA I – CONCEPȚIA**

13-16 NUMĂRUL MARE DE OBIECTIVE ALE PROGRAMULUI NU ERA COERENT CU BUGETUL LIMITAT CARE ERA DISPONIBIL

17-21 ALOCĂRILE NAȚIONALE AU DĂUNAT CONCURENȚEI ÎNTRE PROPUNERILE DE PROIECTE

22-28 MODELELE DE FORMULARE UTILIZATE PENTRU EVALUAREA PROPUNERILOR DE PROIECTE NU PREVEDEAU O JUSTIFICARE SUFICIENTĂ A REZULTATELOR EVALUĂRII, CEEA CE A DĂUNAT TRANSPARENȚEI ÎN CADRUL PROCESULUI DE SELECȚIE

29-38 CADRUL DE MONITORIZARE NU ERA ADECVAT, LUCRU CARE A CONSTITUIT UN OBSTACOL PENTRU GESTIONAREA EFICIENTĂ A PROGRAMULUI

39-63 **PARTEA A II-A – IMPLEMENTAREA**

41 ANUMITE ASPECTE ESENȚIALE ALE PROIECTELOR NU AU FOST ÎNTOTDEAUNA EVALUATE ÎN MOD ADECVAT ÎN CADRUL PROCEDURII DE SELECȚIE

42-49 MONITORIZAREA DE CĂTRE COMISIE A IMPLEMENTĂRII PROIECTELOR A FOST INSUFICIENTĂ ÎN ANUMITE PRIVINȚE

50-63 GRADUL SCĂZUT DE DIFUZARE A REZULTATELOR, DE SUSTENABILITATE ȘI DE REPRODUCERE A PROIECTELOR A PUS ÎN PERICOL ROLUL „CATALIZATOR” PREVIZIONAT A FI ÎNDEPLINIT DE PROGRAM

64-72 CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

ANEXA I – PROCESUL DE SELECȚIE

ANEXA II – EVALUAREA DE CĂTRE CURTE A EȘANTIONULUI DE PROIECTE VIZITATE

RĂSPUNSURILE COMISIEI

GLOSAR ȘI ACRONIME

Catalizator: Agent care stimulează sau accelerează o reacție, o evoluție sau o schimbare.

DG Mediu: Direcția Generală Mediu din cadrul Comisiei Europene.

Difuzarea rezultatelor proiectelor: Procesul prin care rezultatele și elementele produse de un proiect sunt puse la dispoziția părților interesate și a publicului larg.

Eficacitate: Realizarea obiectivelor stabilite.

Gestiune centralizată asigurată de Comisia Europeană:

- **Directă:** Sarcinile de execuție a bugetului sunt efectuate direct de către serviciile Comisiei.
- **Indirectă:** Comisia încredințează anumite sarcini de autoritate publică, în special de execuție a bugetului, unor agenții instituite de Comisie (agenții executive), unor agenții tradiționale sau unor întreprinderi comune, altor organisme precum Banca Europeană de Investiții sau Fondul European de Investiții, unor organisme naționale de drept public sau unor organisme de drept privat cu o misiune de serviciu public (așa-numitele „agenții naționale”).

Impact: Efectul pozitiv sau negativ, primar sau secundar pe termen lung produs direct sau indirect, intenționat sau neintenționat, de o intervenție.

Indicator: Factor sau variabilă cantitativă sau calitativă care oferă un mijloc simplu și fiabil de a măsura îndeplinirea unor obiective, de a reflecta schimbările antrenate de o intervenție sau de a contribui la evaluarea performanței. Indicatorii ar trebui să fie relevanți, acceptați, credibili, simpli și solizi (criteriile „RACER” – *relevant, accepted, credible, easy and robust*).

(a) Indicatori de resurse: Aceștia măsoară cantitatea și calitatea resurselor furnizate pentru o intervenție, precum și punerea lor la dispoziție în timp util.

(b) Indicatori de realizare: Aceștia măsoară elementele – „produsele” – create sau furnizate de o intervenție. Ei oferă informații care ajută la evaluarea eficienței utilizării resurselor.

(c) Indicatori de efecte: indicatorii de rezultat și indicatorii de impact

- Indicatorii de rezultat: Aceștia măsoară rezultatele imediate sau pe termen scurt care decurg în urma punerii în aplicare a intervenției. Ei furnizează informații esențiale privind măsura în care o intervenție își îndeplinește obiectivele.
- Indicatorii de impact: Aceștia măsoară efectele pozitive sau negative, primare sau secundare pe termen mai lung produse direct sau indirect, intenționat sau neintenționat, de o intervenție.

Interesul prezentat pentru UE: Sinonim pentru valoare adăugată europeană în contextul proiectelor derulate în cadrul componentei „LIFE Mediu”. A prezenta interes pentru UE înseamnă a contribui la îndeplinirea obiectivelor generale ale politicii UE în materie de mediu, abordând o problemă care să aibă o importanță semnificativă la nivel european sau preconizând obținerea unor rezultate care să aibă aplicabilitate la scară largă.

Intervenție: Orice acțiune sau operație efectuată de autoritățile publice sau de alte organizații, indiferent de natura sa (politică, program, măsură sau proiect).

LIFE: *L'Instrument Financier pour l'Environnement* (Instrumentul financiar pentru mediu).

Monitorizare: Examinarea periodică a resurselor, a realizărilor și a rezultatelor intervențiilor.

Programe de acțiune pentru mediu: Sunt adoptate de Parlamentul European și de Consiliu și stabilesc obiectivele și prioritățile fundamentale ale UE în materie de mediu. Aceste programe sunt multianuale și urmăresc să identifice provocările majore cu care se confruntă UE în domeniul mediului, să stabilească obiective și să ofere orientări.

Primul program de acțiune pentru mediu al Uniunii Europene datează din 1973. Cel de al șaselea program de acțiune pentru mediu a expirat la jumătatea anului 2012. Comisia Europeană a propus un nou program de acțiune pentru mediu (al șaptelea), intitulat „O viață bună, în limitele planetei noastre”, care va fi examinat în conformitate cu procedura legislativă ordinară de către Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene.

Proiecte integrate: Proiecte care pun în aplicare la scară teritorială largă, în special la scară regională, multi-regională ori națională, strategii sau planuri de acțiune în domeniul mediului sau al climei care sunt prevăzute de legislația specifică a UE din domeniul mediului și al climei în conformitate cu alte acte ale UE sau care sunt elaborate de autoritățile statelor membre.

Realizare: Ceea ce se produce cu ajutorul resurselor alocate unei intervenții.

Reproducerea proiectelor: Reproducerea în integralitate sau parțială a unui proiect.

Rezultate: Efecte directe sau schimbări care apar ca urmare a intervenției.

Strategii tematice: Cel de al șaselea program de acțiune pentru mediu a introdus strategiile tematice ca instrument pentru punerea sa în aplicare, ele acoperind șapte domenii tematice: protecția solului, protecția și conservarea mediului marin, utilizarea sustenabilă a pesticidelor, poluarea aerului, îmbunătățirea calității mediului urban, utilizarea și gestionarea sustenabilă a resurselor naturale și prevenirea și reciclarea deșeurilor.

Aceste strategii se bazează mai degrabă pe o abordare globală, în funcție de temă, decât pe anumiți poluanți sau pe anumite tipuri de activitate economică, așa cum era cazul în trecut. Ele stabilesc obiective pe termen lung și oferă ocazia de a simplifica și de a clarifica legislația existentă.

Studiu de impact: Evaluarea consecințelor economice și sociale și a consecințelor asupra mediului ale propunerilor de politici și ale celor legislative. Rolul acestui instrument este de a se asigura că inițiativele Comisiei și legislația UE se elaborează pe baza unor probe transparente, exhaustive și echilibrate.

Sustenabilitatea proiectelor: Continuarea existenței proiectului.

UE: Uniunea Europeană.

SINTEZĂ

I.

Politica de mediu a UE este integrată în celelalte domenii principale de politici ale Uniunii Europene. În marea lor majoritate, fondurile pe care le oferă UE pentru mediu sunt acordate, așadar, în cadrul principalelor politici de cheltuieli ale Uniunii, precum fondurile structurale și politica agricolă comună. LIFE (*L'Instrument Financier pour l'Environnement* – Instrumentul financiar pentru mediu) este gestionat în mod direct de către Comisie. Programul LIFE a ajuns în prezent la cea de a patra perioadă de programare, în care dispune de un buget anual mediu de 239 de milioane de euro destinat finanțării de proiecte – buget care reprezintă mai puțin de 1,5 % din totalul estimat al cheltuielilor UE în domeniile legate de mediu. Acest buget modest vizează finanțarea unui obiectiv ambițios: să contribuie la elaborarea, la actualizarea și la punerea în aplicare a politicii și a legislației UE în materie de mediu. Componenta „LIFE Mediu” beneficiază de aproape 50 % din acest buget, mai exact de 120 de milioane de euro.

II.

Comisia a propus majorarea bugetului disponibil pentru componenta „LIFE Mediu” în viitoarea perioadă de programare. Curtea a efectuat, în consecință, un audit care urmărește să evalueze eficacitatea componentei „Mediu” din cadrul programului LIFE. În acest scop, a fost necesar să se examineze dacă modul în care a fost concepută și implementată componenta „LIFE Mediu” a contribuit la eficacitatea programului.

III.

Curtea a constatat că, per ansamblu, componenta „LIFE Mediu” nu funcționa în mod eficace deoarece nu era suficient de bine concepută și implementată. Principalele probleme de concepție erau următoarele:

- (a) Absența unui mecanism prin care resursele limitate să fie direcționate către atingerea unor obiective preselecțate a diluat impactul fondurilor care au fost investite.
- (b) Faptul că au fost stabilite alocări orientative naționale a împiedicat selecția celor mai bune proiecte, deoarece proiectele erau selectate nu numai pe baza meritelor lor, ci și pe baza criteriului statului membru de origine.

(c) Calitatea selecției proiectelor a fost afectată negativ de justificarea insuficientă a rezultatelor evaluărilor.

(d) Cadrul de monitorizare al programului nu dispunea de indicatori comuni de realizare și de rezultat adecvați. Din această cauză, Comisia nu a putut obține o imagine de ansamblu cuprinzătoare și actualizată a performanței proiectelor și deci nu a fost în măsură să estimeze care era eficacitatea operațională a programului.

IV.

Principalele probleme legate de implementare care au afectat negativ eficacitatea erau următoarele:

- (a) Anumite aspecte importante ale proiectelor LIFE, legate de caracterul lor inovator sau demonstrativ, de perspectivele lor de sustenabilitate și de interesul pe care îl prezintă pentru UE, nu erau evaluate întotdeauna în mod corespunzător în etapa de selecție a proiectelor.
- (b) Monitorizarea caracterului rezonabil al costurilor proiectelor și a sustenabilității și a reproducerii acestora nu a fost efectuată într-o măsură suficientă.
- (c) Rolul catalizator previzionat a fi îndeplinit de această componentă pentru politica de mediu a fost redus în mod considerabil de o difuzare insuficient de eficace a rezultatelor și de gradul scăzut de sustenabilitate și de reproducere a proiectelor.

V.

Curtea recomandă Comisiei să pună în aplicare recomandările formulate în continuare:

1. În cadrul elaborării programelor de lucru multianuale prevăzute în noul program LIFE, organele legislative ar trebui să dea posibilitatea Comisiei și statelor membre de a circumscrie cererile de finanțare eligibile la un ansamblu limitat de priorități strategice și de a stabili obiective clare, precise, măsurabile și realizabile pentru proiectele care sunt selectate în vederea finanțării. Existența unui număr limitat de priorități stabilite pentru un anumit număr de ani ar avea efectul de a simplifica procesul de selecție, de a concentra eforturile asupra anumitor probleme și de a facilita evaluarea impactului programului.
2. Propunerea Comisiei privind noul program LIFE desființează alocările naționale pentru proiectele tradiționale, dar menține echilibrul geografic pentru proiectele integrate. La aplicarea noului regulament, Comisia ar trebui să vegheze ca selecția proiectelor integrate să se realizeze pe baza meritelor lor, astfel încât asigurarea echilibrului geografic să nu încalce principiul egalității de șanse pentru solicitanții de finanțare.
3. Comisia ar trebui să aducă îmbunătățiri formularelor de evaluare utilizate la selecția proiectelor și ar trebui să prevadă obligația evaluatorilor de a furniza evaluări și punctaje separate pentru aspecte majore ale proiectelor (precum caracterul inovator sau demonstrativ al propunerii de proiect, calitatea activităților de difuzare planificate sau potențialul de reproducere a rezultatelor), pentru a se crește calitatea și transparența procesului de selecție și pentru a se asigura că proiectele selectate au potențialul de a contribui în cea mai mare măsură la atingerea obiectivelor programului.
4. Comisia ar trebui să își îmbunătățească instrumentele de gestionare a programului, să analizeze opțiunea de a introduce indicatori comuni de realizare și de rezultat adecvați și să urmărească informațiile la nivelul proiectelor, astfel încât să se faciliteze o monitorizare corespunzătoare a programului. Acești indicatori ar trebui să fie definiți, în măsura posibilului, în conformitate cu criteriile „RACER” (*relevant, accepted, credible, easy and robust* – relevanți, acceptați, credibili, simpli și solizi).
5. Comisia ar trebui să aducă îmbunătățiri modului în care evaluează caracterul rezonabil al cheltuielilor de personal declarate, în special în cazul proiectelor comparabile, printr-o mai bună exploatare a informațiilor colectate în etapa monitorizării. Acestea ar putea fi ulterior utilizate în mod mai eficient pentru a facilita identificarea eventualelor costuri excesive.
6. Comisia ar trebui să impună echipei de monitorizare să includă în evaluările sale o analiză critică a măsurilor propuse de beneficiar pentru difuzare, pentru asigurarea sustenabilității și a reproducerii proiectelor, precum și a potențialelor obstacole cu care s-ar putea confrunta aceste măsuri. Această analiză critică ar trebui să fie efectuată atât în cadrul rapoartelor de evaluare întocmite pe parcursul implementării proiectelor, cât și în cadrul rapoartelor întocmite în urma vizitelor *ex post* ale echipei de monitorizare.
7. Comisia ar trebui să analizeze modalitățile prin care ar putea încuraja cu mai multă eficacitate difuzarea și reproducerea rezultatelor proiectelor de către beneficiarii privați care doresc să își protejeze interesele comerciale.
8. Comisia ar trebui să analizeze modalitățile prin care să solicite beneficiarilor transmiterea pe cale electronică a unor informații simple și actualizate după finalizarea proiectelor (de exemplu, dacă proiectul este în continuare operațional, dacă proiectul a fost reprodus și, în caz afirmativ, de câte ori etc.). Aceasta ar permite Comisiei să aducă în mod eficient îmbunătățiri informațiilor *ex post* de care dispune cu privire la eficacitatea programului.

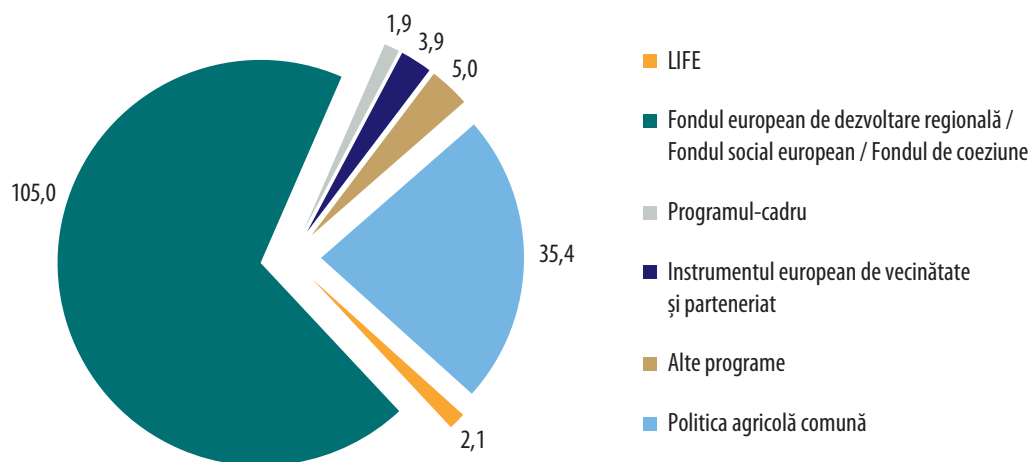
INTRODUCERE

FINANȚAREA PENTRU DOMENIUL MEDIULUI ÎN UE

1. Mediul constituie un domeniu de politici care prezintă din ce în ce mai multă importanță pentru Uniunea Europeană. Odată cu adoptarea Tratatului de la Amsterdam (1999), Uniunea a recunoscut necesitatea de a integra mediul în toate celelalte politici ale sale (de exemplu, politica în domeniul transporturilor, politica privind întreprinderile, politica de cercetare și cea de extindere), atât din perspectiva definirii, cât și din perspectiva punerii în aplicare. Dată fiind natura transversală a problemelor de mediu, principalele programe de cheltuieli ale Uniunii (în special, fondurile structurale, Fondul de coeziune și cheltuielile din domeniul agriculturii, precum și alte programe de asistență implementate în afara Uniunii) includ aspecte care au legătură cu politica de mediu.
2. În **figura 1**, sunt indicate cheltuielile legate de mediu pentru perioada 2007-2013, pe programe de cheltuieli. Programul LIFE, cu un buget de 2,1 miliarde de euro, reprezintă mai puțin de 1,5 % din totalul cheltuielilor legate de mediu.

FIGURA 1

CHELTUIELILE ESTIMATIVE ÎN DOMENIUL MEDIULUI (ÎN MILIARDE DE EURO), ÎN PERIOADA 2007-2013

LIFE reprezintă 1,37 % din total

Sursa: Combined impact assessment and ex-ante evaluation of the review of the LIFE+ regulation: options development (Studiu de impact combinat cu o evaluare ex ante în vederea revizuirii Regulamentului LIFE+: elaborarea unor opțiuni).

PROGRAMUL LIFE

3. Actualul program LIFE¹ acoperă perioada 2007-2013 și este format din trei componente:

- (a) LIFE Natură și biodiversitate, componentă care cofinanțează proiecte ce promovează cele mai bune practici sau proiecte demonstrative care contribuie la punerea în aplicare a Directivei privind păsările și a Directivei privind habitatele și la punerea în aplicare a rețelei Natura 2000. În plus, această componentă cofinanțează proiecte inovatoare sau demonstrative care contribuie la realizarea obiectivelor stabilite în Comunicarea Comisiei intitulată *Halting the loss of biodiversity by 2010 and beyond* (Stoparea diminuării biodiversității până în 2010 și ulterior).
- (b) LIFE Politică și guvernare în materie de mediu (denumită în continuare „LIFE Mediu”), componentă care cofinanțează proiecte inovatoare sau demonstrative legate de schimbările climatice, apă, aer, sol, mediul urban, zgomot, substanțele chimice, mediu și sănătate, resursele naturale și deșeurii, păduri și inovație.
- (c) LIFE Informare și comunicare, componentă care sprijină proiecte ce au ca scop difuzarea informațiilor legate de mediu, cum ar fi informații cu privire la schimbările climatice sau la conservarea naturii, sau proiecte care urmăresc constituirea de rețele și de platforme pentru cele mai bune practici.

4. Programul LIFE este gestionat în mod direct de către Comisie². Având în vedere că majoritatea cheltuielilor UE destinate mediului sunt integrate în alte programe de cheltuieli, LIFE reprezintă piatra de temelie a politicii de mediu a UE. Obiectivul său general este de a contribui la elaborarea, la actualizarea și la punerea în aplicare a politicii și a legislației UE în materie de mediu, inclusiv la integrarea mediului în alte politici. Prin urmare, LIFE ar trebui să servească drept platformă pentru elaborarea și schimbarea de cele mai bune practici și pentru împărtășirea cunoștințelor, cu scopul de a cataliza și de a accelera progresele în domeniul problemelor climatice și de mediu. În practică, LIFE sprijină prioritățile generale (politice) în materie de mediu stabilite de Consiliu și de Parlamentul European în programele de acțiune pentru mediu. Proiectele derulate în cadrul componentei „LIFE Mediu” acoperă o gamă foarte variată de sectoare, printre care schimbările climatice, substanțele chimice, apa și resursele naturale, sectoare descrise succint în **caseta 1**.

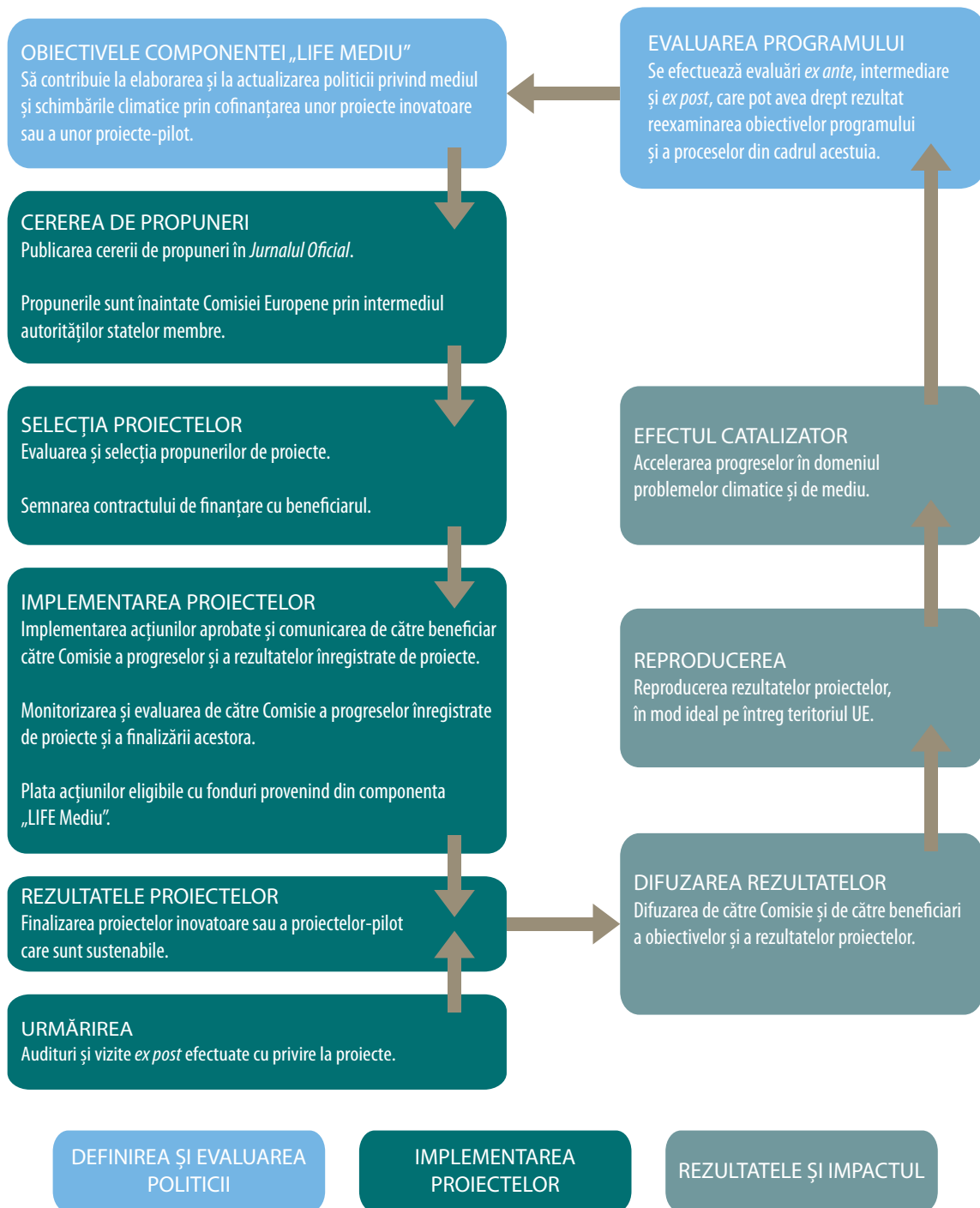
5. Componenta „LIFE Mediu” din cadrul actualului program dispune de un buget anual mediu de aproximativ 119,5 milioane de euro. Între 1996 și 2012, prin această componentă s-a alocat, în total, o sumă de 1,3 miliarde de euro unui număr de 1 730 de proiecte (a se vedea **tabelul 1**). Componenta „LIFE Mediu” este prezentată în **figura 2**, care ilustrează logica de intervenție ce stă la baza componentei și interacțiunea dintre elementele principale ale acesteia: „definirea și evaluarea politicii”, „implementarea proiectelor” și „rezultatele și impactul”.

¹ Programul intitulat „LIFE+” este reglementat de Regulamentul (CE) nr. 614/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 mai 2007 privind Instrumentul financiar pentru mediu (LIFE+) (JO L 149, 9.6.2007, p. 1). Acesta este programul succesor al programelor LIFE I (1992-1995), LIFE II (1996-1999) și LIFE III (2000-2006), implementate în perioadele precedente. Comisia a elaborat o propunere pentru un nou program LIFE (2014-2020), propunere care face, în momentul actual, obiectul negocierilor între Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene.

² Gestiune centralizată asigurată de Comisia Europeană (Direcția Generală Mediu).

FIGURA 2

COMPONENTA „LIFE MEDIU”

- 6.** Dat fiind bugetul relativ limitat de care dispune componenta „LIFE Mediu”, atât în raport cu obiectivele sale ample, cât și în raport cu ansamblul cheltuielilor UE efectuate în materie de mediu, eficacitatea sa este puternic influențată de reușita proiectelor finanțate în rolul lor de catalizator de schimbări în domeniul mediului. În consecință, finalizarea cu succes a unui proiect nu constituie în sine o garanție a eficacității programului per ansamblu. De altfel, dacă proiectele nu abordează probleme care să aibă o importanță semnificativă la nivel european și dacă rezultatele lor nu sunt monitorizate, difuzate, menținute și reproduse în mod adecvat, este improbabil să poată fi atins obiectivul global de a contribui la politica de mediu.

SFERA ȘI ABORDAREA AUDITULUI

- 7.** Curtea a identificat un număr de riscuri la care este expusă eficacitatea componentei „LIFE Mediu” în ceea ce privește atingerea obiectivelor acesteia. Printre aceste riscuri se numără acela ca un număr mare de acțiuni prioritare în combinație cu bugetul relativ limitat să aibă drept efect o direcționare insuficientă a fondurilor și rezultate neconcludente, deficiențe la nivelul sistemelor de monitorizare și de evaluare a proiectelor – deficiențe care împiedică formularea unor concluzii cu privire la program –, precum și lipsa unui efect de multiplicare ca urmare a unei difuzări insuficiente a rezultatelor proiectelor. Având în vedere intenția Comisiei de a majora în mod substanțial bugetul programului pentru viitoarea perioadă de programare 2014-2020, Curtea a luat decizia de a efectua un audit pentru a analiza aceste riscuri mai în detaliu.
- 8.** Auditul a urmărit să răspundă la întrebarea: *„Funcționează în mod eficace componenta „LIFE Mediu” din cadrul programului LIFE³?”* Pentru a se răspunde la această întrebare, au fost formulate două subîntrebări de audit:
- *A fost programul „LIFE Mediu” bine conceput astfel încât să se faciliteze obținerea unor rezultate eficace?* Pentru a răspunde la această întrebare, Curtea a examinat dacă obiectivele erau coerente cu bugetul disponibil, cum a fost alocat acest buget și cum au fost concepute procesele de selecție și de monitorizare a proiectelor.
 - *A fost programul „LIFE Mediu” bine implementat astfel încât să se obțină rezultate eficace?* Pentru a răspunde la această întrebare, Curtea a examinat aplicarea criteriilor de selecție, precum și monitorizarea, difuzarea, sustenabilitatea și reproducerea proiectelor.
- 9.** Întrebările prezentate anterior iau în considerare criteriile care sunt necesare pentru a se genera efectul catalizator și, astfel, pentru a se obține eficacitatea per ansamblu a componentei „LIFE Mediu” din cadrul programului.
- 10.** Auditul s-a concentrat asupra proiectelor care au fost finanțate în perioada 2005-2010. Curtea a vizitat serviciile competente din cadrul Comisiei, precum și cinci state membre care se numără printre cei mai mari beneficiari ai programului LIFE (Germania, Spania, Franța, Italia și Regatul Unit) și cărora le corespund un procent de 55 % din bugetul alocat programului LIFE și un procent de 15 % din proiecte.

³ Componenta „Natură și biodiversitate” a făcut obiectul Raportului special nr. 11/2009 al Curții, intitulat „Sustenabilitatea proiectelor LIFE-natură și gestionarea de către Comisie a acestora”.

- 11.** În total, au fost vizitate 25 de proiecte la fața locului în cele cinci state membre⁴. Au fost examinate documentele relevante cu scopul de a se verifica scopul, eligibilitatea, existența, sustenabilitatea și reproducerea potențială a proiectelor, precum și cu scopul de a se verifica dacă cele mai bune practici și învățăminte desprinse au fost diseminate în mod corespunzător de către Comisie. În plus, au fost analizate, pentru un eșantion de 70 de proiecte, informațiile pertinente legate de selecția și de monitorizarea proiectelor, precum și informațiile disponibile pe site-urile web ale acestora.
- 12.** Au fost organizate interviuri cu reprezentanții Comisiei, cu echipa responsabilă de evaluare, cu echipa responsabilă de monitorizare⁵ și cu reprezentanții autorităților naționale sau regionale care îndeplinesc rolul de puncte focale naționale sau regionale.

⁴ Dintre acestea, 23 de proiecte erau finalizate, iar 22 au fost selectate în 2005 și 2006 și doar trei au fost selectate în 2007. Trebuie avut în vedere faptul că anumite reguli, de exemplu cele referitoare la difuzarea rezultatelor proiectelor, au devenit mai stricte din 2007.

⁵ Comisia beneficiază de asistența unor evaluatori externi la derularea procedurii de selecție a proiectelor și de cea a unei echipe de monitorizare externă la desfășurarea monitorizării proiectelor.

OBSERVAȚII

PARTEA I – CONCEPȚIA

NUMĂRUL MARE DE OBIECTIVE ALE PROGRAMULUI NU ERA COERENT CU BUGETUL LIMITAT CARE ERA DISPONIBIL

- 13.** Pentru a garanta eficacitatea, programele trebuie să definească obiective care să fie nu numai clare și specifice, ci și realiste și coerente cu bugetul alocat. Mai concret, programele ar trebui să cuprindă un număr redus de priorități specifice stabilite, astfel încât resursele disponibile să poată fi direcționate către atingerea obiectivelor definite. Acest lucru este deosebit de important pentru programul LIFE, în condițiile în care se așteaptă de la acesta un rol catalizator de stimulare a unor evoluții în politica de mediu a UE, iar bugetul alocat programului este relativ limitat.
- 14.** Regulamentul LIFE stabilește numeroase obiective eligibile pentru proiectele care se pot implementa în cadrul componentei „LIFE Mediu” (a se vedea **caseta 1**). Începând cu 2008, Comisia a restrâns aceste obiective în cererile sale anuale de propuneri, selectând o serie de „domenii prioritare orientative”. În practică, acest demers nu a condus însă la o mai bună direcționare a fondurilor către priorități specifice, întrucât și propunerile care nu vizează aceste priorități sunt în continuare eligibile pentru finanțare atât timp cât contribuie la îndeplinirea unuia dintre numeroasele obiective stabilite în regulament. În consecință, în pofida unui buget modest, componenta „LIFE Mediu” finanțează proiecte care pot fi implementate în douăsprezece domenii de politici diferite și care se referă la probleme foarte diferite și răspund unor interese foarte variate. Chiar dacă se acordă finanțare unor proiecte bune, această varietate se concretizează în lipsa unei mase critice de proiecte capabile să stimuleze producerea unor evoluții semnificative în politica de mediu a UE și împiedică exercitarea unui impact real asupra domeniilor de politici.

CASETA 1

„LIFE MEDIU”: UN BUGET REDUS,...

Componenta „LIFE Mediu” reprezintă în jur de 0,5 % din cheltuielile estimative ale UE în domeniul mediului din perioada 2007-2013.

... dar cu numeroase obiective ambițioase (enumerare în anexa II la Regulamentul LIFE+).

- (a) Schimbările climatice: stabilizarea concentrațiilor de gaze cu efect de seră la un nivel care să împiedice încălzirea globală cu mai mult de 2°C.
- (b) Apa: contribuția la îmbunătățirea calității apei prin elaborarea unor măsuri eficiente sub aspectul costurilor pentru obținerea unei situații ecologice bune în vederea întocmirii până în 2009 a primelor planuri de gospodărire a bazinelor hidrografice în temeiul Directivei 2000/60/CE⁶.
- (c) Aerul: atingerea nivelurilor de calitate a aerului care nu duc la un impact negativ semnificativ și nu prezintă riscuri pentru sănătatea oamenilor și pentru mediu.
- (d) Solul: protejarea și asigurarea utilizării durabile a solului prin menținerea funcțiilor solului, prevenirea amenințărilor la adresa solului, reducerea efectelor acestora și reabilitarea solurilor degradate.
- (e) Mediul urban: contribuția la ameliorarea performanței ecologice a zonelor urbane ale Europei.
- (f) Zgomotul: contribuția la elaborarea și aplicarea politicii privind zgomotul ambiental.
- (g) Substanțele chimice: îmbunătățirea protecției mediului și a sănătății față de riscurile reprezentate de substanțele chimice, până în 2020, prin aplicarea legislației privind substanțele chimice.
- (h) Mediul și sănătatea: crearea bazei de informații pentru politica privind mediul și sănătatea (Planul de acțiune privind mediul și sănătatea pentru perioada 2004-2010).
- (i) Resursele naturale și deșeurile: (a) elaborarea și punerea în aplicare a unor politici menite să asigure administrarea și utilizarea durabilă a resurselor naturale și a deșeurilor, îmbunătățirea performanțelor ecologice ale produselor, producția durabilă și modelele de consum, prevenirea, recuperarea și reciclarea deșeurilor; (b) contribuția la aplicarea eficace a Strategiei tematice privind prevenirea și reciclarea deșeurilor.
- (j) Pădurile: furnizarea, în special printr-o rețea coordonată de UE, a unei baze concise și cuprinzătoare pentru informații relevante pentru politica privind pădurile în legătură cu schimbările climatice (impactul asupra ecosistemelor forestiere, efectele de reducere și substituie), biodiversitatea (date de referință și suprafețe împădurite protejate), incendiile de pădure, starea pădurii și funcțiile protectoare ale pădurii (apă, sol și infrastructură), precum și contribuția la protecția pădurilor împotriva incendiilor.
- (k) Inovația: contribuția la elaborarea și demonstrarea abordărilor, a tehnologiilor, a metodelor și a instrumentelor aferente unei politici inovatoare cu scopul de a sprijini aplicarea Planului de acțiune privind tehnologiile de mediu (PATM).

⁶ Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei (JO L 327, 22.12.2000, p. 1).

15. În **tabelul 1**, sunt indicate sumele cheltuite în cadrul componentei „LIFE Mediu” pe domenii prioritare în perioada 1996-2012. Chiar și încadrându-se în domeniile prioritare, proiectele acoperă o gamă largă de sectoare, iar suma totală implicată reprezintă aproximativ 0,5 % din totalul cheltuielilor UE legate de mediu (a se vedea punctul 5).
16. În consecință, faptul că programul LIFE nu dispune de un mecanism pentru alocarea resurselor sale limitate pentru acțiunile prioritare orientative împiedică direcționarea de către Comisie a cererilor de finanțare a proiectelor către un număr restrâns de priorități specifice, ceea ce înseamnă că LIFE nu se concentrează în mod automat pe anumite domenii de politici care au fost selectate în prealabil, ci finanțează pur și simplu acele domenii de politici vizate de proiectele care au fost selectate. În opinia Curții, această situație nu este concordantă cu rolul catalizator pe care se presupune că trebuie să îl aibă acest program.

TABELUL 1

„LIFE MEDIU” (1996-2012): NUMĂRUL DE PROIECTE ȘI SUMA CARE A FOST ACORDATĂ PENTRU FIECARE DINTRE DOMENIILE PRIORITARE

	Domeniile de politică	2007-2012		1996-2006	
		Numărul proiectelor	Contribuția UE (în milioane de euro)	Numărul proiectelor	Contribuția UE (în milioane de euro)
Teme 1996-2006	Aerul	20	21	93	52
	Substanțele chimice	32	21	17	10
	Schimbările climatice	144	168	39	33
	Pădurile	15	17	15	6
	Solul	27	29	92	49
	Abordările strategice	37	28	189	103
	Mediul urban	33	7	69	35
	Resursele naturale și deșeurile	191	30	312	184
	Apa	92	37	250	145
Teme noi	Mediul și sănătatea	18	29		
	Inovația	35	195		
	Zgomotul	10	84		
Total		654	666	1 076	617

Sursa: *Mid-term evaluation of the implementation of the LIFE+ regulation* (Evaluarea intermediară a punerii în aplicare a Regulamentului LIFE+), GHK – aprilie 2010 și serviciile Comisiei.

ALOCĂRILE NAȚIONALE AU DĂUNAT CONCURENȚEI ÎNTRE PROPUNERILE DE PROIECTE

- 17.** Fondurile LIFE acoperă o gamă vastă de domenii pe întreg teritoriul Uniunii Europene. Pentru a se asigura finanțarea celor mai bune proiecte, cererile de finanțare trebuie să treacă printr-un proces de selecție competitivă, în urmă căruia sunt selectate cele mai bune proiecte în vederea finanțării.
- 18.** Începând cu 2007, programul LIFE a fost astfel gândit încât să asigure o repartizare proporțională a proiectelor finanțate între statele membre. La articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul LIFE+, sunt stabilite alocări orientative naționale⁷, în funcție de populație și de procentul total din teritoriul național reprezentat de suprafețele desemnate ca zonă Natura 2000.
- 19.** Alocările orientative naționale au menirea de a garanta anumite fonduri pentru statele membre mai mici, „blocând” în acest scop o parte din buget pentru statele în cauză. Dar, așa cum a reliefat studiul de impact care vine în sprijinul propunerii înaintate de Comisie pentru noul regulament LIFE, alocările atribuite acestor state sunt, prin definiție, mici, efectul fiind acela că interesul și angajamentul acestor state față de program sunt reduse. Drept urmare, sistemul în cauză nu a stimulat depunerea unui număr mai mare de cereri de finanțare din partea acestor state membre.
- 20.** Mai mult, Curtea a constatat că alocările naționale denaturează rezultatele obținute pe baza criteriilor de evaluare aplicate în cadrul procesului de selecție, ceea ce înseamnă că pot exista proiecte care, în funcție de statul membru de origine, să fie selectate cu punctaje de evaluare mai mici decât alte proiecte care au fost respinse în alte state membre. De exemplu, în 2009, trei proiecte din Italia, Polonia și Finlanda obținuseră un punctaj final de 55 de puncte, dar au fost respinse de la acordarea cofinanțării, în timp ce un proiect din Franța, cu un scor de doar 46 de puncte, a fost selectat, la fel ca două proiecte britanice cu scoruri de 50 de puncte.
- 21.** Sistemul acesta intensifică mai curând concurența între proiecte în cadrul aceleiași țări în loc să asigure selecția celor mai bune proiecte la nivel european. Drept consecință, valoarea adăugată europeană a programului este astfel redusă.

⁷ Alocările naționale care nu sunt utilizate sunt realocate și sunt folosite pentru a cofinanța proiecte depuse de alte state membre.

MODELELE DE FORMULARE UTILIZATE PENTRU EVALUAREA PROPUNERILOR DE PROIECTE NU PREVEDEAU O JUSTIFICARE SUFICIENTĂ A REZULTATELOR EVALUĂRII, CEEA CE A DĂUNAT TRANSPARENȚEI ÎN CADRUL PROCESULUI DE SELECȚIE

- 22.** Procesul de selecție a proiectelor îndeplinește rolul de garant al calității programelor de cheltuieli și reprezintă o condiție obligatorie pentru eficacitatea lor. Acest proces ar trebui să asigure transparența și egalitatea de șanse pentru toți solicitanții de finanțare, să se bazeze pe criterii obiective și să vizeze proiectele care contribuie în cea mai mare măsură la îndeplinirea obiectivelor programului. Un proces de selecție transparent și eficient presupune utilizarea unor formulare de evaluare care să arate ce punctaj s-a acordat pentru fiecare dintre criteriile și care să furnizeze o justificare a acestui punctaj.
- 23.** Proiectele LIFE sunt selectate pe baza unei cereri de propuneri organizate anual de către Comisie. Deși aceasta este asistată, la evaluarea propunerilor de proiecte, de către un consorțiu de evaluatori externi, responsabilitatea pentru procesul de selecție revine în ultimă instanță Comisiei.
- 24.** Procesul complet de selecție a propunerilor de proiecte din cadrul componentei „LIFE Mediu” cuprinde patru etape: eligibilitatea, selecția, atribuirea punctajului și revizuirea. Acest proces este descris în **anexa I**. În cazul primelor două etape ale procesului de evaluare – eligibilitatea și selecția – fiecare propunere face obiectul unei examinări de către un evaluator. În cadrul etapei de atribuire a punctajului, propunerile trebuie să fie evaluate separat de către doi evaluatori experți. În cazul în care există divergențe semnificative, este solicitată o a treia evaluare a propunerii. Decizia finală cu privire la punctajul care se va acorda fiecărei propuneri este luată în cadrul unei reuniuni care este prezidată de serviciile Comisiei și la care participă evaluatorii.
- 25.** Evaluatorii utilizează o serie de formulare standard, care au fost elaborate de Comisie, pentru a evalua propunerile de proiecte pe baza unor criterii de selecție predefinite. Fiecare dintre aceste criterii este subdivizat în mai multe aspecte specifice care trebuie analizate⁸. Aceste modele de formulare prevăd, în cadrul fazei de atribuire a punctajului, ca evaluatorii să punteze criteriile și să ofere un aviz favorabil sau nefavorabil pentru fiecare criteriu major; în schimb, nu există nicio obligație de a justifica evaluarea realizată sau de a acorda un punctaj pentru fiecare dintre diversele aspecte care sunt cuprinse în cadrul unui criteriu major.

⁸ În cadrul programului curent, modelul aferent criteriului de atribuire care corespunde valorii adăugate europene presupune evaluarea, printre altele, a unor aspecte precum caracterul inovator sau demonstrativ al proiectului, precum și evaluarea acțiunii propuse pentru difuzarea rezultatelor.

- 26.** În urma auditului, s-a constatat că o serie de aspecte esențiale pentru eficacitatea programului, cum ar fi caracterul inovator sau demonstrativ al propunerii, calitatea acțiunilor planificate pentru difuzarea rezultatelor sau potențialul de reproducere a rezultatelor, nu au fost analizate cu titlu de criterii de evaluare de sine stătătoare, ci au fost luate în considerare doar ca unul dintre numeroasele alte aspecte cuprinse în cadrul unui criteriu de evaluare. În practică, aceasta a însemnat că evaluatorii nu aveau obligația de a puncta aceste aspecte esențiale ale proiectelor din cadrul componentei „LIFE Mediu” sau de a oferi o justificare pentru evaluarea lor. În opinia Curții, aceasta constituie o deficiență în modul în care a fost conceput sistemul de selecție a proiectelor⁹.
- 27.** De altfel, potrivit constatărilor Curții, cumularea mai multor aspecte esențiale diferite sub umbrela aceluiași criteriu de evaluare, fără a impune evaluatorului să acorde un punctaj individual fiecăruia dintre aceste aspecte, a condus la situații în care punctajele acordate nu erau justificate în mod suficient în formularele de evaluare (a se vedea **caseta 2**) sau la situații în care anumite aspecte importante nu erau evaluate în mod corespunzător (a se vedea **caseta 3** și punctul 41).
- 28.** Mai mult, acordarea unui punctaj global pentru un criteriu de evaluare fără să fie punctate aspectele subiacente împiedică o reevaluare obiectivă și riguroasă a activității de evaluare realizate. Aceasta dăunează transparenței sistemului de selecție din cadrul programului.

⁹ Evaluarea *ex post* a programului LIFE III (COWI 2009) și Raportul special nr. 11/2009 al Curții au identificat deja necesitatea ca sistemul de punctare să facă obiectul unor clarificări suplimentare.

CASETA 2

PUNCTAJUL DE EVALUARE NU ERA JUSTIFICAT ÎN MOD SUFICIENT

O propunere de proiect din Germania a primit observații preponderent negative în legătură cu criteriul de evaluare 1. Pentru acest criteriu, evaluatorii ar trebui să evalueze caracterul inovator al propunerii, importanța progreselor preconizate în domeniul mediului și fezabilitatea tehnică a propunerii.

Evaluatorul a notat, în formularul de evaluare, că singura caracteristică inovatoare rezida în procesul propus, nu și în metode și concepte.

Punctajul acordat de evaluator pentru acest criteriu a fost de 6 puncte din maximum 10. În opinia Curții, dat fiind caracterul negativ al evaluării scrise din formular, acest punctaj nu se justifică.

**CADRUL DE MONITORIZARE NU ERA ADECVAT, LUCRU CARE
A CONSTITUIT UN OBSTACOL PENTRU GESTIONAREA EFICIENTĂ
A PROGRAMULUI**

- 29.** Pentru a se asigura o gestionare corespunzătoare a unui program, este necesară examinarea cu regularitate a resurselor, a realizărilor și a rezultatelor, astfel încât să se obțină informații actualizate care să indice dacă programul are evoluția scontată – cu alte cuvinte, este necesar un cadru de monitorizare. Grație monitorizării, persoanele responsabile de gestionare sunt informate, pe parcursul implementării programului, cu privire la îndeplinirea obiectivelor operaționale, astfel încât problemele să poată fi identificate și corectate în timp util. Un cadru de monitorizare solid ar trebui să conțină, de exemplu, un ansamblu de indicatori comuni de resurse, de realizare și de rezultat, care ar trebui să facă posibilă agregarea, la nivelul programului, a datelor de la nivelul proiectelor și compararea acestor date cu obiectivele și țintele prestabilite.
- 30.** Monitorizarea nu ar trebui să se încheie odată cu finalizarea proiectelor. În cazul programului LIFE, ar fi util să se procedeze la o monitorizare *ex post* pentru a se stabili dacă realizările și rezultatele scontate continuă să fie produse și pentru a se verifica dacă există probleme legate de sustenabilitate sau pentru a se determina în ce măsură rezultatele proiectelor au fost transferate ori au fost reproduse în alte contexte.
- 31.** Comisia este asistată, la monitorizarea implementării proiectelor, de un consorțiu de experți care acționează în calitate de echipă externă de monitorizare. Echipa efectuează vizite anuale la fața locului cu scopul de a inspecta progresele înregistrate de proiecte, fie independent, fie însoțită de un funcționar din cadrul Comisiei responsabil de zona geografică în cauză. Echipa de monitorizare analizează rapoartele periodice de implementare a proiectelor transmise de beneficiari Comisiei.

- 32.** În cursul vizitelor pe care le efectuează la proiecte, echipa de monitorizare evaluează în ce măsură au fost obținute realizările și rezultatele prevăzute în propunerile de proiecte și apreciază eligibilitatea tehnică și financiară a cheltuielilor declarate. La sfârșitul proiectului, experții care realizează monitorizarea elaborează o evaluare generală a rezultatelor proiectului, printre altele acordând un punctaj final. Aceste mecanisme de monitorizare care vizează proiectele la nivel individual nu prezintă însă suficientă utilitate pentru a desprinde învățăminte cu privire la performanța programului în ansamblu, deoarece cadrul acestuia de monitorizare a performanței nu dispune de indicatori comuni de realizare și de rezultat adecvați. În speță, ansamblul de indicatori comuni de realizare introdus în 2007 se limitează, în mare măsură, la activități de comunicare și de difuzare precum ateliere, seminare, conferințe și publicații. În ceea ce privește indicatorii de rezultat, Comisia nu a definit niciun astfel de indicator. În consecință, cadrul actual nu permite agregarea într-un mod pertinent a informațiilor referitoare la rezultatele diferitelor proiecte, ceea ce împiedică monitorizarea cu regularitate a eficacității programului și identificarea la timp a problemelor care îi afectează performanța.
- 33.** Obiectivul general al programului este de a contribui la elaborarea, la actualizarea și la punerea în aplicare a politicii și a legislației UE în materie de mediu. În acest sens, este necesar ca proiectele de succes să fie sustenabile și ca rezultatele lor să fie difuzate și, în cele din urmă, să fie reproduse în alte contexte. Cu toate acestea, odată ce proiectele sunt închise, Comisia consideră că resursele care îi stau la dispoziție nu îi permit să efectueze vizite *ex post* sistematice pentru a urmări evoluția „post LIFE” a proiectelor.
- 34.** Conștientă de existența acestor deficiențe, Comisia a introdus, începând cu 2009, în contractul încheiat între aceasta și echipa de monitorizare, o cerință care prevede efectuarea anuală a zece vizite *ex post*, cu scopul de a examina sustenabilitatea proiectelor și alte aspecte¹⁰. Până în decembrie 2012, fuseseră vizitate 30 de proiecte derulate în cadrul componentei „LIFE Mediu”. Această situație reprezintă un progres, dar vizitele efectuate nu acoperă decât 5 % din proiectele închise.

¹⁰ Există un număr de alte proiecte care sunt vizitate în contextul planului anual de audit al DG Mediu. Vizitele de audit au loc imediat după efectuarea plății finale, întrucât eșantionul se extrage din rândul proiectelor pentru care s-a efectuat o plată finală în exercițiul precedent, și la scurt timp după finalizarea proiectului. Vizitele se axează pe aspectele de natură financiară ale proiectelor, nefiind deci considerate a face parte din cadrul activităților de urmărire.

- 35.** Atunci când evaluează un raport final de proiect, echipa de monitorizare stabilește un ansamblu de indicatori de monitorizare pe termen lung care urmează a fi utilizați în cursul vizitelor *ex post*. Totuși, Curtea nu a identificat probe care să demonstreze că acești indicatori sunt într-adevăr măsurați în cadrul vizitelor *ex post* efectuate. În plus, indicatorii pe termen lung propuși sunt specifici fiecăruia dintre proiecte, fapt care le restrânge utilitatea la nivelul programului, chiar și în cazul în care ar exista valori disponibile în urma măsurării acestor indicatori. Chiar dacă sustenabilitatea unui proiect este analizată în profunzime în cadrul evaluărilor *ex post*, o altă insuficiență care afectează controalele *ex post* recent introduse constă în faptul că echipa de monitorizare nu are sarcina de a analiza și reproducerea proiectului, lucru care este esențial pentru ca programul să genereze un efect catalizator.
- 36.** Mai mult, așa cum se întâmplă și în cazul implementării proiectelor, nici Comisia, nici echipa de monitorizare nu au avut în vedere elaborarea unei liste de indicatori comuni care să fie aplicați de echipa de monitorizare în cursul vizitelor sale *ex post*, astfel încât să poată fi urmărite efectele proiectelor din cadrul componentei „LIFE Mediu”. Drept consecință a tuturor acestor deficiențe combinate, Comisia nu deține informații privind numărul de proiecte care au fost finalizate cu succes, privind numărul celor care sunt încă operaționale după un anumit număr de ani sau privind numărul de proiecte care au fost reproduse. În acest fel, nu este valorificată ocazia de a beneficia de pe urma învățămintelor desprinse în trecut și de a ameliora astfel procedurile de selecție și de monitorizare, de a preveni repetarea erorilor și de a economisi resurse.
- 37.** Deși Comisia organizează evaluări periodice ale programului, ele nu se pot substitui unei monitorizări curente a acestuia. De altfel, aceste două procese sunt complementare, întrucât evaluările ar trebui să utilizeze, printre alte surse, informațiile care sunt produse în urma monitorizării.
- 38.** În urma auditului, s-a constatat, per ansamblu, că lipsa unor informații consolidate și a unor indicatori consolidați adecvați de realizare și de rezultat pentru proiectele din cadrul componentei „LIFE Mediu” constituie un obstacol în calea unei evaluări continue a eficacității programului și îngreunează identificarea în timp util a problemelor care afectează implementarea acestuia, situații care, la rândul lor, împiedică desprinderea unor învățăminte pentru viitor.

PARTEA A II-A – IMPLEMENTAREA

- 39.** Ținând seama de obiectivele componentei „LIFE Mediu” (a se vedea punctul 4 și **caseta 1**), de criteriile de eligibilitate definite în regulament și de orientările în materie de selecție ale Comisiei, Curtea consideră că, pentru a juca un rol catalizator și pentru a contribui la eficacitatea programului, proiectele „LIFE Mediu” ar trebui:
- (a) să fie inovatoare sau demonstrative, punând accentul pe oferirea unor soluții inovatoare sau demonstrative la problemele de mediu și dezvoltând sau difuzând tehnici sau metode inovatoare, tehnici reprezentând bune practici, *know-how* etc.;
 - (b) să prezinte interes pentru UE și să contribuie la îndeplinirea obiectivelor generale ale politicii UE în materie de mediu, abordând probleme care să aibă o importanță semnificativă la nivel european sau preconizând obținerea unor rezultate care să aibă aplicabilitate la scară largă;
 - (c) să asigure difuzarea rezultatelor pe care le obțin cu scopul de a face cunoscute tehnologiile și procedurile inovatoare cu implicații pentru protecția mediului și de a le promova aplicabilitatea la scară largă;
 - (d) să fie sustenabile, întrucât este necesar ca proiectul să își continue existența pentru a se garanta difuzarea și reproducerea cu succes a acestuia;
 - (e) să fie reproduse de alte entități pentru a se garanta un impact mai larg. Reproducerea poate presupune propagarea și multiplicarea efectelor proiectului, precum și generarea unui impact în afara proiectului individual care a primit finanțare.
- 40.** În cadrul auditului, s-a analizat deci modul în care au fost îndeplinite aceste criterii în diversele faze de implementare a proiectelor LIFE.

ANUMITE ASPECTE ESENȚIALE ALE PROIECTELOR NU AU FOST ÎNTOTDEAUNA EVALUATE ÎN MOD ADECVAT ÎN CADRUL PROCEDURII DE SELECȚIE

41.

Curtea a examinat formularele de evaluare ale celor 25 de proiecte vizitate la fața locului, precum și formularele aferente unui număr suplimentar de 70 de proiecte care au făcut doar obiectul unei examinări documentare. Mai concret, Curtea a verificat dacă evaluarea propunerilor de proiecte a abordat în mod corespunzător anumite aspecte esențiale pentru eficacitatea programului, cum ar fi caracterul inovator sau demonstrativ al proiectului, potențialul de sustenabilitate sau de reproducere și importanța problemei de mediu abordate (a se vedea punctul 39). Auditul a pus în evidență cazuri de proiecte pentru care punctajele de evaluare și cele acordate pentru criteriile-cheie nu erau suficient justificate (a se vedea punctul 27), dar cărora li s-a acordat totuși finanțare:

- (a) Evaluarea caracterului **inovator sau demonstrativ** al proiectului era insuficient justificată în cazul a 20 % din proiectele care au făcut obiectul examinării documentare și în cazul a 24 % din proiectele care au fost vizitate la fața locului.
 - În urma vizitelor efectuate de Curte la cele 25 de proiecte, s-au constatat cazuri (a se vedea exemplul din **caseta 3**) în care gradul de inovare fie era supraestimat, fie era insuficient justificat – de exemplu, cazuri în care evaluatorii nu au ținut cont de existența unor proiecte similare.

CASETA 3

PROCEDURA DE SELECȚIE: EXEMPLU DE DEFICIENȚE ÎN EVALUAREA CARACTERULUI INOVATOR ȘI DEMONSTRATIV

În cazul evaluării unui proiect din Regatul Unit, caracterul inovator al acestuia a fost considerat a fi ridicat, cu toate că evaluatorul afirmase, atunci când a analizat alte criterii, că „metoda nu este complet inovatoare pe teritoriul Comunității”.

La evaluarea caracterului demonstrativ al proiectului, evaluatorul a pus sub semnul întrebării dimensiunea proiectului, avertizând că aceasta ar putea să fie prea mare. Răspunsul beneficiarului a fost că tehnologia propusă fusese deja testată în cadrul altor două instalații de dimensiuni mai mici ale societății în cauză.

În cursul auditului, s-a descoperit că una dintre aceste instalații funcționa deja la capacitate de producție, ceea ce pune sub semnul întrebării caracterul demonstrativ al proiectului finanțat prin LIFE.

- (b) Evaluarea **perspectivelor de sustenabilitate sau de reproducere** ale proiectului era insuficient justificată în cazul a 21 % din proiectele care au făcut obiectul examinării documentare și în cazul a 12 % din proiectele care au fost vizitate la fața locului.
- În urma vizitelor efectuate de Curte la cele 25 de proiecte, s-au constatat cazuri (a se vedea exemplele din **caseta 4**) în care evaluatorii nu au identificat potențialele obstacole economice, financiare sau juridice care aveau puterea de a împiedica sustenabilitatea sau reproducerea proiectului. Într-adevăr, auditul a pus în lumină cazuri în care, deși proiectele își atingeau obiectivele și obțineau rezultatele prevăzute, sustenabilitatea sau reproducerea lor era imposibilă din cauza acestor obstacole¹¹, care, în opinia Curții, ar fi putut fi identificate încă din etapa procesului de selecție. În eventualitatea în care evaluatorii ar fi depistat aceste obstacole, Comisia ar fi putut lua decizia de a nu finanța proiectul.

¹¹ Printre obstacolele tipice care nu au fost abordate în mod satisfăcător de către echipa de monitorizare se numără: lipsa unor posibilități de comercializare a produselor rezultate în urma proiectului, probleme legate de continuitatea activității sau de accesul beneficiarului la resurse financiare și obstacole de natură juridică.

CASETA 4

PROCEDURA DE SELECȚIE: EXEMPLE DE DEFICIENȚE ÎN EVALUAREA POTENȚIALULUI DE SUSTENABILITATE ȘI DE REPRODUCERE A PROPUNERILOR DE PROIECTE

Perspectivile de sustenabilitate ale proiectelor

În cazul evaluării unei propuneri de proiect din Spania, evaluatorii au remarcat că nu exista niciun plan comercial în vederea menținerii proiectului; prin urmare, ei nu au putut evalua dacă proiectul avea șanse să fie viabil din punct de vedere economic după primirea finanțării de la UE și după finalizare. Evaluatorii nu au solicitat însă nicio modificare și nicio informație suplimentară în etapa de revizuire a proiectului, cu scopul de a se asigura că proiectul oferea garanțiile minime de sustenabilitate după încetarea finanțării UE. Prin urmare, evaluarea sustenabilității a fost insuficientă.

Vizita auditorilor Curții la acest proiect a confirmat faptul că acesta nu a continuat după finalizare.

Obstacole de natură juridică în calea reproducerii proiectelor

Un alt proiect derulat în Spania și finalizat în 2008 a dezvoltat o tehnică de utilizare a ozonului ca o alternativă ecologică la agenții de curățare folosiți în fabricile de prelucrare a alimentelor. Răspândirea acestei tehnologii ar depinde de o nouă legislație europeană care să o susțină, însă această legislație nu există încă.

Obstacole economice în calea reproducerii proiectelor

Un proiect derulat în Franța a diminuat impactul producției de sticlă asupra mediului. Durata lungă de viață a cuptoarelor de producție a sticlei (15-20 de ani) limitează însă posibilitatea de reproducere a tehnologiei în cadrul grupului de societăți al beneficiarului. Reproducerea ei în afara grupului nu a fost avută în vedere, deoarece proiectul care a fost finanțat constituie un avantaj economic pentru grupul respectiv.

- (c) Evaluarea **interesului pe care îl prezintă pentru UE** era insuficient justificată în cazul a 20 % din proiectele care au făcut obiectul examinării documentare și în cazul a 12 % din proiectele care au fost vizitate la fața locului.
- În urma vizitelor efectuate de Curte la cele 25 de proiecte, s-au constatat cazuri (a se vedea exemplul din **caseta 5**) în care interesul pe care îl prezintă aceste proiecte pentru UE fie nu a fost evaluat deloc, fie evaluarea nu a fost justificată de evaluator – de exemplu, cazuri în care existau dubii cu privire la posibilitatea de a aplica rezultatele proiectului în cauză în afara sferei imediate a acestuia.

MONITORIZAREA DE CĂTRE COMISIE A IMPLEMENTĂRII PROIECTELOR A FOST INSUFICIENTĂ ÎN ANUMITE PRIVINȚE

- 42.** Curtea a verificat dacă activitatea de monitorizare derulată a fost exhaustivă și dacă rapoartele care au fost elaborate de echipele de monitorizare pentru cele 25 de proiecte vizitate de Curte reflectau cu acuratețe implementarea efectivă a proiectului.
- 43.** Activitatea echipei de monitorizare pe parcursul implementării proiectelor vizează să verifice în principal dacă au fost obținute realizările preconizate, precum și dacă costurile declarate sunt justificate din punct de vedere tehnic, dacă acestea sunt prevăzute în bugetul proiectului, dacă sunt realiste și dacă au fost suportate efectiv pe durata perioadei care face obiectul raportării. Curtea a remarcat că aceste verificări se desfășoară cu regularitate, însă auditul a pus în lumină o serie de probleme legate de monitorizarea caracterului rezonabil al costurilor și de sustenabilitatea și reproducerea proiectelor.

CASETA 5

PROCEDURA DE SELECȚIE: EXEMPLU DE DEFICIENȚE ÎN EVALUAREA INTERESULUI PE CARE ÎL PREZINTĂ PROPUNERILE DE PROIECTE PENTRU UE

O propunere din Regatul Unit avea ca scop menținerea mediului urban în trei situri. În cazul a două dintre aceste situri, propunerea nu făcea nicio referire la probleme de mediu. Principalele acțiuni care erau planificate și care au fost executate în cele din urmă erau legate de mediul social sau de măsuri de protecție a naturii, în loc să abordeze o problemă de mediu care să prezinte importanță semnificativă la nivelul UE, așa cum se prevede în regulamentul aplicabil.

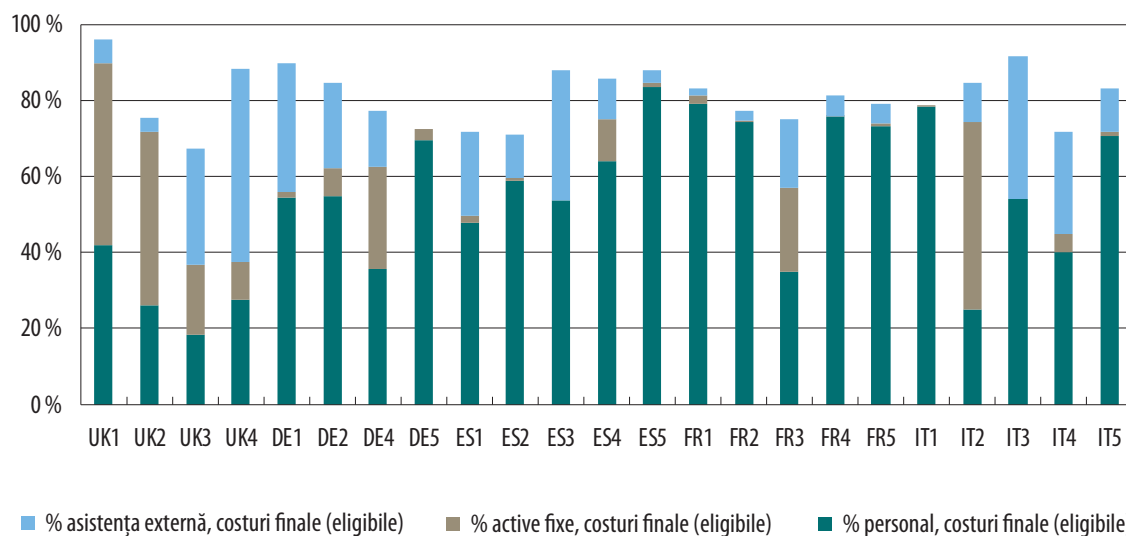
Chiar dacă făcea referire la una dintre prioritățile definite în Regulamentul LIFE, propunerea se concentra pe câteva probleme de natură foarte locală și nu prezenta deci interes pentru UE.

Formularele de evaluare care au fost examinate de Curte nu conțineau nicio dovadă că acest aspect ar fi fost evaluat de evaluator.

- 44.** Chiar dacă eligibilitatea costurilor declarate este verificată, nu se procedează în schimb la nicio analiză comparativă a costurilor între proiecte similare, nici măcar între proiecte din același sector sau din aceeași regiune. Faptul că nu se efectuează astfel de comparații poate atrage acceptarea unor costuri excesive, în special în condițiile în care evaluatorii responsabili de evaluarea propunerilor de proiecte și a rapoartelor finale ale beneficiarilor sunt în primul rând experți tehnici și nu experți financiari. De exemplu, în urma auditului, s-a constatat că, pentru cele 23 de proiecte vizitate care fuseseră închise, cheltuielile de personal declarate ca reprezentând tariful perceput pe oră de managerii de proiecte variau între 10,56 euro și 164,39 euro.
- 45.** Analiza structurii costurilor finale ale celor 23 de proiecte vizitate care fuseseră finalizate – analiză ilustrată în **figura 3** – demonstrează importanța cheltuielilor de personal, care reprezentau, în eșantionul selectat de Curte, între 18,5 % și 83,5 % din totalul costurilor proiectului.

FIGURA 3

STRUCTURA COSTURILOR CELOR 23 DE PROIECTE FINALIZATE

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

46. Deși pot exista motive întemeiate care să justifice variațiile de anvergură constatate în cazul cheltuielilor de personal pe oră din cadrul proiectelor LIFE, Curtea consideră totuși că existența unor variații atât de mari ar trebui să impună o analiză suplimentară din partea Comisiei.
47. De asemenea, Curtea a constatat că echipa de monitorizare nu acordă o atenție suficientă perspectivelor de sustenabilitate și de reproducere ale proiectelor (a se vedea exemplele din **casetă 6**).

CASETA 6

EXEMPLE DE DEFICIENȚE LEGATE DE MONITORIZAREA SUSTENABILITĂȚII ȘI A REPRODUCERII PROIECTELOR

Un proiect derulat în Spania avea drept obiectiv diminuarea contaminării apelor subterane prin reducerea utilizării îngrășămintelor și a acidului azotic în sectorul horticol.

Proiectul a primit o evaluare favorabilă din partea echipei de monitorizare, în pofida faptului că beneficiarul a recunoscut că beneficiile obținute pentru mediu erau limitate și că erau necesare studii suplimentare pentru a demonstra existența unor astfel de eventuale beneficii. Echipa de monitorizare făcuse, de asemenea, observația că erau necesare astfel de studii pentru a asigura sustenabilitatea proiectului, însă beneficiarul nu își luase angajamentul de a le efectua. Nu în ultimul rând, transferabilitatea a fost evaluată de echipa de monitorizare ca fiind „ridicată”, cu toate că echipa a concluzionat că „acest sector nu este probabil pregătit să introducă schimbări tehnologice, deoarece profiturile obținute sunt reduse, iar micii producători nu au posibilitatea reală de a face investiții”. Acest punct nu a fost abordat ulterior, pe parcursul implementării proiectului.

La momentul efectuării vizitei Curții, doar unul dintre cei șase parteneri care au participat la proiect continua să utilizeze noua tehnologie. Nu s-au identificat probe care să indice că proiectul a fost produs.

Un proiect din Italia avea o durată previzionată de 24 de luni. Cu cinci luni înainte de finalizare, beneficiarul a solicitat o modificare substanțială a proiectului, întrucât niciunul dintre cei 50 de utilizatori potențiali care doreau inițial să testeze produsul nu mai era interesat de acest nou proces. Cu toate că, inițial, se considerase că testarea juca un rol fundamental, beneficiarul a solicitat Comisiei permisiunea ca testarea să fie realizată de unul dintre partenerii săi comerciali.

Comisia a acceptat modificarea solicitată a proiectului. După finalizare, proiectul nu a fost menținut și nici nu a fost produs, întrucât nu existau utilizatori finali interesați. Deși lipsa interesului unor eventuali utilizatori finali prezenta riscuri evidente pentru sustenabilitatea proiectului, echipa de monitorizare nu a ridicat niciodată semne de întrebare cu privire la acest aspect și nu a fost întreprinsă nicio acțiune corectivă pentru remedierea lui.

- 48.** Beneficiarii întocmesc rapoarte de implementare și rapoarte finale în care prezintă rezultatele și realizările proiectelor, iar aceste rapoarte sunt examinate de echipa de monitorizare. Auditul a relevat faptul că echipa de monitorizare nu era suficient de critică față de afirmațiile și de argumentele formulate în rapoartele de implementare și în rapoartele finale ale beneficiarilor (a se vedea **caseta 7**). În consecință, există riscul ca realizările proiectelor și, deci, și ale programului să fie supraestimate.
- 49.** În concluzie, în urma auditului au fost detectate deficiențe la nivelul evaluărilor realizate de către echipele de monitorizare în cazul a 18 dintre cele 25 de proiecte supuse examinării. Pe lângă gradul insuficient de critic al modului în care erau analizate evaluările proprii ale beneficiarului, deficiențele erau uniform repartizate între cele care afectau evaluarea obiectivelor de mediu ale proiectelor, evaluarea sustenabilității, evaluarea potențialului de reproducere și evaluarea difuzării rezultatelor.

GRADUL SCĂZUT DE DIFUZARE A REZULTATELOR, DE SUSTENABILITATE ȘI DE REPRODUCERE A PROIECTELOR A PUS ÎN PERICOL ROLUL „CĂTALIZATOR” PREVIZIONAT A FI ÎNDEPLINIT DE PROGRAM

- 50.** Unul dintre principalele obiective ale programului LIFE este de a îndeplini un rol catalizator pentru dezvoltarea politicii și a acțiunilor din domeniul mediului. Una dintre condițiile necesare în acest sens este aceea ca rezultatele proiectelor să fie difuzate, menținute și reproduse în mod adecvat și la scară largă (a se vedea punctul 39).

CASETA 7

O MONITORIZARE INSUFICIENT DE CRITICĂ A RAPOARTELOR BENEFICIARILOR

Un proiect din Italia avea drept scop reducerea cantității de deșeuri în sectorul ceramicii. Evaluarea de către echipa de monitorizare a raportului final întocmit de beneficiar reia, în mare măsură, afirmațiile formulate de către beneficiarul însuși și nu era suficient de critică față de perspectivele raportate de sustenabilitate ale proiectului. La data efectuării vizitei Curții, s-a constatat că proiectul, care fusese finalizat în septembrie 2008 (plata finală a fost efectuată în august 2009), nu era menținut.

Un proiect din Germania urmărea dezvoltarea unei logistici urbane mai ecologice. Evaluarea realizată de către echipa de monitorizare cu privire la beneficiile pe care le putea aduce proiectul pentru mediu reia, în mare măsură, afirmațiile formulate de către beneficiarul însuși, fără a proceda la o evaluare mai aprofundată.

- 51.** Proiectele cuprinse în eșantionul auditat indică existența unor probleme care afectează toate aceste trei aspecte (a se vedea **anexa II**). Chiar și în cazurile în care proiectele au obținut rezultate pozitive pentru mediu, programul nu a reușit să asigure difuzarea și reproducerea lor eficace în vederea transpunerii acestor rezultate atinse la scară mică într-o aplicare cu o semnificație mai mare la nivelul UE. O astfel de situație limitează considerabil eficacitatea per ansamblu a programului.

DIFUZAREA REZULTATELOR

- 52.** Așa cum s-a menționat la punctul 39 și în **figura 2**, este necesar ca rezultatele proiectelor să fie difuzate dacă se dorește ca proiectele să aibă un efect catalizator pentru alte acțiuni în domeniul mediului. O difuzare eficace încurajează reproducerea și dezvoltarea rezultatelor proiectelor. Ea ar trebui să fie bine direcționată, să fie executată în mod eficace și să facă obiectul unei monitorizări. Responsabilitatea pentru difuzarea rezultatelor proiectelor LIFE este partajată între Comisie și beneficiari. Auditul a pus în evidență existența unor probleme care afectează ambele părți implicate.
- 53.** Comisia publică pe site-ul său web un număr considerabil de informații privind proiectele LIFE. Printre aceste informații, se numără rezumate ale temelor abordate de proiecte și învățăminte desprinse din implementarea acestora, o bază de date cu proiectele, un instrument de căutare a proiectelor în funcție de teme (instrumentul „LIFE by Theme”) și rezumate ale proiectelor. Se organizează reuniuni ale platformelor tematice de către Comisie, de către statele membre sau de către diferiții beneficiari și au de asemenea loc conferințe de închidere pentru un număr semnificativ de proiecte.
- 54.** După finalizarea proiectelor, Comisia nu mai operează însă nicio actualizare pentru a reflecta problemele sau succesele înregistrate în legătură cu rezultatele proiectelor sau cu sustenabilitatea și reproducerea acestora. În plus, prelucrarea parțial manuală a informațiilor și lipsa de resurse ale Comisiei au antrenat lacune și erori la nivelul informațiilor. De exemplu, 11 dintre cele 23 de proiecte vizitate de Curte care erau închise nu erau incluse de Comisie în instrumentul de căutare a proiectelor în funcție de teme. În consecință, în ciuda publicării unor informații ample pe site-ul web, utilizatorii potențiali nu au acces la informații exhaustive și actualizate referitoare la proiecte.

- 55.** Dispozițiile comune aplicabile programului LIFE prevăd ca beneficiarul, în contextul acțiunilor sale de comunicare, să creeze un site web sau să utilizeze unul deja existent în scopul difuzării activităților, a progreselor și a rezultatelor proiectului. În cazul proiectelor LIFE aprobate înainte de 2007, nu era prevăzută o perioadă obligatorie pentru menținerea în funcțiune a site-ului. În cazul a șaisprezece¹² din 22 de proiecte închise care au fost vizitate în timpul auditului, site-ul web era operațional. În cazul proiectelor LIFE aprobate începând cu 2007, site-ul trebuie să intre în funcțiune în termen de șase luni de la demararea proiectului și trebuie să fie actualizat cu regularitate și menținut timp de cel puțin cinci ani de la încheierea proiectului. Proiectele care au fost auditate respectau această cerință.
- 56.** În ciuda eforturilor depuse de Comisie pentru a stimula îmbunătățirea site-urilor web ale proiectelor (de exemplu publicând pe site-ul programului LIFE exemple de site-uri web ale unor proiecte și oferind, pentru proiectele selectate, recomandări privind modul de concepere a site-urilor acestora), auditul a relevat o serie de deficiențe în cadrul site-urilor care au fost examinate.
- 57.** În cadrul auditului, a fost analizat conținutul site-urilor web a 63 de proiecte¹³ din eșantionul de 69¹⁴ de proiecte. În rândul acestor 63 de proiecte erau incluse 31 de proiecte LIFE aprobate înainte de 2007 și 32 de proiecte LIFE aprobate ulterior. Dintre cele 53 de site-uri care erau operaționale la data auditului, 11 aveau un conținut foarte limitat. Principalele deficiențe erau reprezentate de descrierile foarte sumare ale proiectelor și de lipsa unui suport vizual sau a unor rapoarte și prezentări. Totuși, calitatea site-urilor web ale proiectelor aprobate începând cu 2007 a înregistrat anumite îmbunătățiri.
- 58.** Pe lângă comunicarea pasivă prin intermediul internetului sau al altor forme de publicitate, activitățile de difuzare ar trebui să fie adaptate circumstanțelor specifice ale proiectului în cauză. În urma auditului, au fost identificate cazuri în care, deși proiectele produceau rezultatele scontate, activitățile de difuzare erau ineficace și nu reușeau să încurajeze reproducerea proiectelor. Site-urile web ale proiectelor nu erau actualizate, activitățile de difuzare erau integrate, în cea mai mare parte, în cadrul campaniilor de publicitate organizate de beneficiari în scopuri comerciale sau cu scopul de a influența partenerii comerciali, iar activitățile planificate în cadrul planurilor de comunicare „post LIFE” nu erau duse la bun sfârșit.

¹² Dintre cele șase proiecte care nu mai aveau un site web în funcțiune, doar unul era în continuare operațional.

¹³ Cinci proiecte fuseseră abandonate, astfel încât nu mai exista un site web. Unul dintre proiecte nu a mai fost demarat.

¹⁴ Beneficiarul care promova unul dintre proiecte s-a retras imediat după selecție. Proiectul în cauză a fost înlocuit cu un altul de pe lista de rezervă.

- 59.** În cazul în care beneficiarii proiectelor sunt societăți private, activitățile de difuzare se organizează în general în contextul comercializării produsului. Scopul acestui curs de acțiune este de a proteja know-how-ul, întrucât societățile beneficiare considerau de cele mai multe ori că proiectul constituia un avantaj strategic pentru ele. Cu toate acestea, eficacitatea difuzării rezultatelor pe care o urmărește programul este, în acest fel, redusă. Rezultatele obținute cu ajutorul proiectului LIFE oferă societății beneficiare un avantaj competitiv în cadrul sectorului în care activează. În consecință, transferul de cunoștințe și reproducerea proiectului în afara grupului din care face parte societatea în cauză poate să nu fie în interesul acesteia. Această circumstanță reduce impactul final pe care îl poate avea proiectul asupra mediului. Se pune problema deci dacă programul LIFE ar trebui să finanțeze astfel de proiecte.
- 60.** În concluzie, Curtea a constatat că activitățile de difuzare întreprinse nu au încurajat într-o măsură suficientă reproducerea rezultatelor proiectelor. Chiar și în cazurile în care beneficiarii au finalizat activitățile de difuzare care erau obligatorii în temeiul contractelor de finanțare încheiate pentru proiecte, nu exista o coordonare a acestor activități între Comisie, beneficiari și autoritățile naționale competente, coordonare care să stimuleze în mod eficace reproducerea rezultatelor proiectelor.
- 61.** În **caseta 8**, este prezentat un astfel de proiect derulat cu succes, al cărui potențial de impact semnificativ asupra mediului nu a fost valorificat din cauza ineficienței activităților de difuzare.

CASETA 8

IMPACTUL CU EFECT CATALIZATOR ASUPRA SECTORULUI CERAMICII NU A FOST ATINS

Șlefuirea materialelor ceramice și a materialelor conexe produce cantități mari de deșeuri. Unul dintre proiectele vizitate din Italia a implementat cu succes un proces prin care aceste deșeuri erau reduse și reciclate.

Proiectul, finalizat în 2008, era încă operațional la data desfășurării vizitei de audit în 2012.

În pofida succesului proiectului și a sustenabilității pe care a demonstrat-o, acesta nu a fost reprodus. Site-ul web al proiectului nu a mai fost actualizat de la finalizarea acestuia, deși societatea, considerând că proiectul constituie un aspect foarte pozitiv pentru marketing, încorporează logoul LIFE în toate articolele sale promoționale.

O parte considerabilă a producției de ceramică se concentrează într-un număr limitat de regiuni din Europa, în special zona Sassuolo din Italia, cunoscută pentru producția de ceramică, și regiunea Valencia din Spania.

Cu toate că beneficiarul a finalizat activitățile de difuzare care erau obligatorii în temeiul contractului de finanțare încheiat pentru proiect, nu a existat un efort coordonat între Comisie, autoritățile regionale și organizațiile de afaceri din domeniu cu scopul de a difuza rezultatele proiectului și de a încuraja utilizarea unor tehnici similare în cadrul altor întreprinderi. Impactul asupra mediului este astfel diminuat în mod considerabil.

SUSTENABILITATEA PROIECTELOR ȘI REPRODUCEREA REZULTATELOR

- 62.** Așa cum s-a afirmat la punctul 39, sustenabilitatea proiectelor derulate în cadrul componentei „LIFE Mediu” este esențială pentru eficacitatea programului, deși caracterul inovator sau demonstrativ de care trebuie să dea dovadă proiectele LIFE implică un anumit risc de eșec. În cadrul auditului, au fost vizitate 23 de proiecte finalizate, majoritatea lor între 2007 și 2009. Curtea a constatat că zece dintre acestea nu mai erau operaționale la data vizitei de audit. În cazul a două proiecte, beneficiarii sau partenerii continuau proiectele prin noi activități de dezvoltare. **Casetele 4 și 6** oferă exemple de proiecte nesustenabile, în timp ce **casetă 8** furnizează un exemplu de proiect sustenabil.
- 63.** O explicație cel puțin parțială a gradului scăzut de reproducere a proiectelor o reprezintă deficiențele constatate în ceea ce privește difuzarea rezultatelor proiectelor care au fost implementate cu succes. Dintre cele 23 de proiecte finalizate care au fost vizitate, doar opt au fost reproduse sau au perspective de a fi reproduse, iar, dintre acestea opt, trei nu mai sunt operaționale. În cazul a două dintre cele opt proiecte, reproducerea are loc în cadrul grupului de societăți din care face parte beneficiarul, fapt care limitează reproducerea rezultatelor și valoarea adăugată europeană. O astfel de situație ilustrează diferența care există între finalizarea cu succes a unui proiect și eficacitatea programului.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

- 64.** Componenta „Mediu” din cadrul programului LIFE ar trebui să îndeplinească un rol catalizator pentru politica de mediu a UE, în primul rând prin finanțarea unor proiecte inovatoare sau demonstrative care să prezinte o valoare adăugată europeană și prin difuzarea și reproducerea ulterioară a rezultatelor obținute de acestea. Auditul a vizat evaluarea eficacității acestui efect catalizator.
- 65.** Curtea a concluzionat că această componentă „LIFE Mediu” nu funcționa în mod eficace deoarece nu era suficient de bine concepută și implementată. În urma auditului, au fost identificate deficiențe în concepție și în implementare, care au redus în mod considerabil rolul catalizator fundamental pe care trebuia să îl îndeplinească programul pentru a impulsiona realizarea unor progrese semnificative în politica de mediu a UE. Fără acest efect catalizator, nu poate fi obținută eficacitatea per ansamblu a programului.
- 66.** Absența unui mecanism prin care resursele limitate să fie direcționate către atingerea unor obiective preselectate a diluat impactul fondurilor care au fost investite (punctele 13-16).

RECOMANDAREA 1

În cadrul elaborării programelor de lucru multianuale prevăzute în noul program LIFE, organele legislative ar trebui să dea posibilitatea Comisiei și statelor membre de a circumscrie cererile de finanțare eligibile la un ansamblu limitat de priorități strategice și de a stabili obiective clare, precise, măsurabile și realizabile pentru proiectele care sunt selectate în vederea finanțării.

Existența unui număr limitat de priorități stabilite pentru un anumit număr de ani ar avea efectul de a simplifica procesul de selecție, de a concentra eforturile asupra anumitor probleme și de a facilita evaluarea impactului programului.

- 67.** Faptul că au fost stabilite alocări orientative naționale a împiedicat selecția celor mai bune proiecte, deoarece proiectele erau selectate nu numai pe baza meritelor lor, ci și pe baza criteriului statului membru de origine (punctele 17-21).

RECOMANDAREA 2

Propunerea Comisiei privind noul program LIFE desființează alocările naționale pentru proiectele tradiționale, dar menține echilibrul geografic pentru proiectele integrate. La aplicarea noului regulament, Comisia ar trebui să vegheze ca selecția proiectelor integrate să se realizeze pe baza meritelor lor, astfel încât asigurarea echilibrului geografic să nu încalce principiul egalității de șanse pentru solicitanții de finanțare.

- 68.** Calitatea selecției proiectelor a fost afectată negativ de modul necorespunzător în care erau justificate rezultatele evaluărilor (punctele 22-28).

RECOMANDAREA 3

Comisia ar trebui să aducă îmbunătățiri formularelor de evaluare utilizate la selecția proiectelor și ar trebui să prevadă obligația evaluatorilor de a furniza evaluări și punctaje separate pentru aspecte majore ale proiectelor (precum caracterul inovator sau demonstrativ al propunerii de proiect, calitatea activităților de difuzare planificate sau potențialul de reproducere a rezultatelor), pentru a se crește calitatea și transparența procesului de selecție și pentru a se asigura că proiectele selectate au potențialul de a contribui în cea mai mare măsură la atingerea obiectivelor programului.

- 69.** Cadrul de monitorizare al programului nu dispunea de indicatori comuni de realizare și de rezultat adecvați. Din această cauză, Comisia nu a putut obține o imagine de ansamblu cuprinzătoare și actualizată a performanței proiectelor și deci nu a fost în măsură să culeagă informații referitor la eficacitatea programului (punctele 29-38).

RECOMANDAREA 4

Comisia ar trebui să își îmbunătățească instrumentele de gestionare a programului, să analizeze opțiunea de a introduce indicatori comuni de realizare și de rezultat adecvați și să urmărească informațiile la nivelul proiectelor, astfel încât să se faciliteze o monitorizare corespunzătoare a programului. Acești indicatori ar trebui să fie definiți, în măsura posibilului, în conformitate cu criteriile „RACER” (*relevant, accepted, credible, easy and robust* – relevanți, acceptați, credibili, simpli și solizi).

- 70.** Anumite aspecte importante ale proiectelor, legate de caracterul lor inovator sau demonstrativ, de sustenabilitatea lor și de interesul pe care îl prezintă pentru UE, nu erau evaluate în mod corespunzător în etapa de selecție a proiectelor (punctul 41) (a se vedea **recomandarea 3**).

- 71.** Monitorizarea caracterului rezonabil al costurilor proiectelor și a sustenabilității și a reproducerii acestora nu a fost efectuată într-o măsură suficientă (punctele 42-49).

RECOMANDAREA 5

Comisia ar trebui să aducă îmbunătățiri modului în care evaluează caracterul rezonabil al cheltuielilor de personal declarate, în special în cazul proiectelor comparabile, printr-o mai bună exploatare a informațiilor colectate în etapa monitorizării. Acestea ar putea fi ulterior utilizate în mod mai eficient pentru a facilita identificarea eventualelor costuri excesive.

- 72.** Curtea a constatat cazuri de difuzare ineficace a rezultatelor și de grad scăzut de sustenabilitate și de reproducere a proiectelor. Rolul catalizator potențial al componentei „LIFE Mediu” pentru politica de mediu a fost, în consecință, redus în mod considerabil (punctele 50-63).

RECOMANDAREA 6

Comisia ar trebui să sporească accentul pus pe difuzarea, pe sustenabilitatea și pe reproducerea proiectelor LIFE. Ea ar trebui, în special:

- (a) să impună echipei de monitorizare să includă în evaluările sale o analiză critică a măsurilor propuse de beneficiar pentru difuzare, pentru asigurarea sustenabilității și a reproducerii proiectelor, precum și a potențialelor obstacole cu care s-ar putea confrunta aceste măsuri. Această analiză critică ar trebui să fie efectuată atât în cadrul rapoartelor de evaluare întocmite pe parcursul implementării proiectelor, cât și în cadrul rapoartelor întocmite în urma vizitelor *ex post* ale echipei de monitorizare;
- (b) să analizeze modalitățile prin care ar putea încuraja cu mai multă eficacitate difuzarea și reproducerea rezultatelor proiectelor de către beneficiarii privați care doresc să își protejeze interesele comerciale;
- (c) să analizeze modalitățile prin care să solicite beneficiarilor transmiterea pe cale electronică a unor informații simple și actualizate după finalizarea proiectelor (de exemplu, dacă proiectul este în continuare operațional, dacă proiectul a fost reprodus și, în caz afirmativ, de câte ori etc.). Aceasta ar permite Comisiei să aducă în mod eficient îmbunătățiri informațiilor *ex post* de care dispune cu privire la eficacitatea programului.

Prezentul raport a fost adoptat de Camera I, condusă de domnul Jan KINŠT, membru al Curții de Conturi, la Luxemburg, în ședința sa din 6 noiembrie 2013.

Pentru Curtea de Conturi

Vitor Manuel da SILVA CALDEIRA
Președinte

PROCESUL DE SELECȚIE

ELIGIBILITATEA

Toate propunerile depuse în vederea selecției sunt verificate pentru a se stabili dacă îndeplinesc **criteriile de admisibilitate și de excludere** (conține propunerea toate informațiile cerute, a fost ea elaborată utilizând standardele relevante și transmisă prin intermediul punctelor focale naționale, îndeplinește beneficiarul toate condițiile impuse?), precum și dacă **îndeplinesc criteriul de eligibilitate** (se încadrează proiectul într-una dintre componentele programului?).

SELECȚIA

Propunerile care au trecut cu succes de faza eligibilității sunt verificate de către evaluator pentru a se stabili dacă îndeplinesc **criteriile de selecție tehnice** (fiabilitatea tehnică a participanților la proiect, sfera finanțării LIFE+ și caracterul inovator sau demonstrativ al acțiunilor propuse) și **financiare** (respectarea prevederilor normelor de aplicare a Regulamentului financiar).

ATRIBUIREA PUNCTAJULUI

Propunerile care nu au fost respinse după faza de selecție sunt supuse unei evaluări independente aprofundate realizate de doi evaluatori pe baza a **șase criterii**: coerența și calitatea tehnică și financiară, contribuția la obiectivele generale ale programului LIFE+, valoarea adăugată europeană, complementaritatea și utilizarea optimă a fondurilor acordate de UE, caracterul transnațional și respectarea priorităților anuale naționale și a valorii adăugate naționale, în conformitate cu modul în care sunt acestea definite de autoritatea națională responsabilă de LIFE+.

Pe baza rapoartelor de sinteză și a punctajelor pe care le furnizează contractantul, punctajul final care va fi acordat fiecărei propuneri de proiect este decis în cadrul unei reuniuni care este prezidată de serviciile Comisiei și la care asistă coordonatorii și experții contractantului.

După luarea în calcul a restricțiilor de ordin bugetar și a alocărilor naționale, serviciile Comisiei întocmesc o listă „lungă” și o listă „de rezervă” a propunerilor care sunt admise în vederea fazei de revizuire.

REVIZUIREA

În faza de revizuire, Comisia cere solicitantului finanțării detalii suplimentare cu privire la anumite aspecte ale propunerii. Solicitanții contactați au un termen de 15 zile calendaristice pentru a răspunde la întrebări și/sau pentru a introduce în propuneri modificările sau îmbunătățirile cerute.

În funcție de răspunsurile primite, beneficiarului coordonator i se poate solicita să introducă în propunerea inițială anumite modificări sau îmbunătățiri, să elimine anumite acțiuni sau să reducă bugetul proiectului, contribuția financiară a UE ori rata de cofinanțare de către UE a proiectului.

Odată finalizată revizuirea propunerilor, Comisia întocmește o listă finală restrânsă a propunerilor LIFE care urmează a fi finanțate, precum și o listă finală de rezervă a propunerilor, aceste liste fiind înaintate Comitetului LIFE în vederea aprobării. Listele sunt ulterior supuse aprobării de către Parlamentul European (începând cu 2012, această etapă se desfășoară în paralel cu aprobarea de către comitet și cu elaborarea deciziei Comisiei).

Solicitanții sunt informați în scris cu privire la rezultatele evaluării propunerilor lor și, după caz, cu privire la motivele care stau la baza respingerii acestora. Proiectele care figurează pe lista de rezervă pot fi acceptate pentru cofinanțare numai în cazul în care ar surveni retragerea neprevăzută a unei propuneri între data reuniunii comitetului și data la care se semnează contractele de finanțare individuale.

După adoptarea de către Comisie a unei decizii privind lista proiectelor selectate, sunt elaborate contractele de finanțare.

EVALUAREA DE CĂTRE CURTE A EȘANTIONULUI DE PROIECTE VIZITATE

Statul membru	Domeniul de politică	Contribuția LIFE	Are proiectul un caracter inovator sau demonstrativ?	A identificat auditul deficiențe în cadrul difuzării rezultatelor?	Este proiectul menținut (la data auditului)?	A fost proiectul reprodus?
GERMANIA	Resursele naturale și deșeurile	date nedisponibile ¹	Da	Da	nu se aplică	nu se aplică
	Apa	414	Da	Da	Da	Nu
	Deșeurile	211	Da	Da	Nu	Nu
	Aerul, dezvoltarea urbană	867	Nu	Da	Da	Nu
	Apa	959	Nu	Da	Da	Nu
SPANIA	Solul	676	Da	Da	Nu	Nu
	Aerul	305	Da	Da	Da	Nu
	Deșeurile	434	Da	Da	Nu	Nu
	Inovația	333	Da	Da	Da	Da
	Apa	281	Da	Da	Nu (doar 1/6)	Nu
FRANȚA	Apa	1 056	Nu	Da	Nu	Nu
	Substanțele chimice	1 904	Da	Da	Da	Da
	Apa	538	Da	Nu	Da	Da
	Aerul	667	Da	Da	Nu	Nu
	Schimbările climatice	3 366	Da	Da	Da	Da
ITALIA	Solul	407	Da	Nu	Da	Nu
	Deșeurile	214	Da	Da	Nu	Da
	Aerul	299	Da	Nu	Nu	Nu
	Apa	1 775	Da	Nu	Da	Nu
	Solul	372	Da	Da	Nu	Da
REGATUL UNIT	Schimbările climatice	date nedisponibile ¹	Nu	Da	nu se aplică	nu se aplică
	Deșeurile	411	Da	Da	Nu	Da
	Apa	407	Da	Da	Da	Nu
	Deșeurile	584	Nu	Da	Da	Da
	Dezvoltarea urbană	1 747	Nu	Da	Da	Nu

¹ Proiecte care nu erau închise.

RĂSPUNSURILE COMISIEI

REZUMAT

III.

În propunerea sa privind un nou program LIFE, Comisia a luat măsuri pentru a îmbunătăți concepția componentei Mediu a acestuia (a se vedea observațiile specifice de mai jos). În plus, Comisia subliniază că evaluarea finală a programului LIFE+¹ concluzionează că „Aproape toate părțile interesate externe interviuate și chestionate (beneficiari, puncte de contact naționale, unități de monitorizare și coordonare) sunt de acord că programul este bine conceput pentru a-și îndeplini obiectivele” și că, „în general, procesele de punere în aplicare, monitorizare și evaluare contribuie deja la atingerea obiectivelor fiecărui proiect, sporind astfel utilitatea intervenției”.

III. (a)

Comisia este de acord cu observația Curții și, prin urmare, a propus, în noul Regulament LIFE, un mecanism care îi va permite să definească teme de proiect pentru care se vor acorda puncte suplimentare în cadrul procedurii de selecție.

III. (b)

Comisia este de acord cu opinia Curții conform căreia sistemul de alocări orientative naționale existent în cadrul programului LIFE+ nu și-a îndeplinit obiectivul de a asigura o mai bună repartizare geografică a fondurilor acordate.

De asemenea, Comisia este de acord că alocările orientative naționale au introdus un anumit grad de denaturare a procesului concurențial în cadrul procedurii de selecție a proiectelor. Prin urmare, Comisia a propus ca în viitorul program să se elimine în totalitate alocările în ceea ce privește proiectele tradiționale.

Cu toate acestea, textul noului regulament convenit între instituții menține până în anul 2017 alocările orientative naționale pentru proiectele tradiționale și le elimină în totalitate începând din 2018.

III. (c)

Comisia consideră că, în general, punctajele atribuite proiectelor au fost, justificate în mod corespunzător pe baza cunoștințelor disponibile la momentul respectiv. (A se vedea, de asemenea, răspunsul de la punctul 41) .

Cu toate acestea, Comisia recunoaște că pentru principalele criterii de selecție, justificarea ar putea fi mai explicită.

¹ „Final Evaluation of the Implementation of the LIFE+ Regulation”, Ecorys, 2012, p. 10.

RĂSPUNSURILE COMISIEI

III. (d)

Comisia observă că introducerea indicatorilor comuni de realizări de la începutul programului LIFE+ reprezintă o evoluție semnificativă în raport cu situația care a existat în cadrul programului LIFE III și că aceasta permite deja consolidarea indicatorilor de realizări pentru toate proiectele în ceea ce privește atât acțiunile propuse, cât și acțiunile care au fost puse în aplicare efectiv.

IV. (a)

Comisia consideră că aspectele în cauză au fost evaluate în mod corespunzător pe baza informațiilor disponibile la momentul respectiv.

IV. (b)

Pentru viitorul Regulament LIFE, Comisia a propus eliminarea completă a eligibilității costurilor de personal, urmând ca acestea să fie compensate printr-o creștere a ratei de cofinanțare a costurilor eligibile rămase.

Caracterul rezonabil al costurilor proiectului reprezintă unul dintre aspectele pe care Comisia le evaluează înainte de efectuarea plăților.

Comisia este de acord că sustenabilitatea și reproducerea proiectelor ar trebui evaluate în mod mai explicit încă de la începutul proiectului și nu doar în etapa de evaluare a rapoartelor finale.

IV. (c)

Comisia consideră că noile cerințe de difuzare introduse în 2007 odată cu Regulamentul LIFE+ au îmbunătățit difuzarea rezultatelor proiectelor. Cu toate acestea, pe cât posibil, Comisia va continua să îmbunătățească activitatea de difuzare a rezultatelor.

Comisia observă, de asemenea, că rata de sustenabilitate și/sau de reproducere a proiectelor LIFE-ENV identificată de Curte este în mod semnificativ mai mare decât rata „normală” de succes a proiectelor inovatoare, astfel cum este descrisă în literatura științifică.

V. (1)

Comisia este de acord cu recomandarea Curții și a propus un număr mai restrâns de priorități și de obiective pentru viitorul Regulament LIFE.

V. (2)

Comisia este de acord cu recomandarea Curții. Pentru viitorul Regulament LIFE, Comisia a propus eliminarea alocărilor naționale pentru proiectele tradiționale, menținând în același timp un sistem de echilibru geografic pentru proiectele integrate.

V. (3)

Comisia este de acord că rezultatele evaluării aspectelor cheie precum caracterul inovator sau demonstrativ și potențialul de reproducere ar putea fi mai explicitate și va instrui evaluatorii în consecință.

V. (4)

Comisia este de acord că, pe lângă indicatorii de monitorizare pe termen lung specifici proiectului, în prezent definiți pentru fiecare proiect, ar putea fi elaborat un set comun de indicatori de rezultate. Ambele seturi de indicatori vor fi evaluate în mod sistematic în cadrul vizitelor *ex-post* care sunt deja în derulare cu privire la un eșantion de proiecte finalizate, prin urmare, indicatorii comuni de rezultate pot fi agregați la nivel de program. Deși acest exercițiu va fi în continuare limitat la un eșantion de proiecte finalizate, indicatorii agregați vor oferi o imagine de ansamblu asupra rezultatelor programului pe termen mai lung.

V. (5)

Comisia este de acord cu recomandarea Curții. Caracterul rezonabil al costurilor este evaluat de către agenții de monitorizare și de către responsabilii de caz ai Comisiei pe baza tuturor informațiilor disponibile. Comisia va examina modalitățile de îmbunătățire a evaluării.

Răspuns comun pentru V. (6) și (7)

Comisia consideră că noile cerințe privind difuzarea introduse în 2007 odată cu Regulamentul LIFE+ au îmbunătățit activitatea de difuzare a rezultatelor proiectelor. Cu toate acestea, pe cât posibil, Comisia va continua să îmbunătățească activitatea de difuzare a rezultatelor.

Comisia este de acord cu faptul că aspectele legate de sustenabilitate și de reproducere ar trebui să fie evaluate mai explicit încă de la începutul proiectelor și nu doar la momentul rapoartelor finale. Comisia observă însă că acest lucru se întâmplă deja în ceea ce privește activitățile de difuzare.

RĂSPUNSURILE COMISIEI

V. (8)

În consilierea juridică de care a beneficiat Comisia se arată faptul că aceasta nu poate impune beneficiarilor obligații post-contractuale. Comisia este de acord că un sistem benevol ar putea fi util și, în practică, numeroși beneficiari informează deja Comisia cu privire la continuitatea proiectelor. Monitorizarea sistematică a unor astfel de informații ar necesita însă o creștere semnificativă a resurselor disponibile pentru gestionarea programului.

INTRODUCERE

6.

Dimensiunea redusă a programului și resursele limitate de care dispune Comisia pentru gestionarea acestuia limitează în mod necesar impactul direct al programului. Chiar și în această situație, în evaluarea finală a programului LIFE+ se concluzionează că „Aproape toate părțile interesate externe intervievate și chestionate (beneficiari, puncte de contact naționale, unități de monitorizare și coordonare) sunt de acord că programul este bine conceput și că își îndeplinește obiectivele”.

OBSERVAȚII

14.

Propunerea Comisiei pentru un nou regulament vizează în mod clar partea legată de Mediu și Eficiența resurselor din cadrul programului (corespunzând, în general, politicii și guvernantei în materie de mediu din Regulamentul LIFE+). Aceasta se realizează prin crearea unui nou tip de proiecte (proiecte integrate) într-un număr redus de domenii tematice, precum și prin introducerea unor programe de lucru multianuale în cadrul cărora vor fi specificate prioritățile tematice pentru perioada vizată.

Cu excepția duratei programelor de lucru multianuale, care a devenit de 4 + 3 ani, propunerile prezentate de Comisie au fost aprobate de Consiliu și de Parlament.

16.

Propunerea pentru un nou Regulament LIFE prevede acordarea unor punctaje mai mari propunerilor care vizează una dintre temele de proiect identificate în programul de lucru multianual. Acest lucru va limita în mod semnificativ posibilitatea finanțării de proiecte cu alte teme și, în același timp, va transmite un mesaj mult mai puternic către solicitanți cu privire la temele asupra cărora ar trebui să se axeze finanțarea.

19.

Comisia este de acord cu opinia Curții conform căreia sistemul de alocări orientative naționale existent în cadrul programului LIFE+ nu și-a îndeplinit obiectivul de a asigura o mai bună repartizare geografică a fondurilor acordate.

20.

De asemenea, Comisia este de acord cu opinia Curții conform căreia alocările naționale orientative au introdus un anumit grad de denaturare a procesului concurențial în cadrul procedurii de selecție a proiectelor. Prin urmare, în viitorul program, Comisia a propus eliminarea totală a alocărilor în ceea ce privește proiectele tradiționale.

Cu toate acestea, textul noului regulament convenit între instituții menține până în anul 2017 alocările naționale orientative pentru proiectele tradiționale și le elimină în totalitate începând din 2018.

RĂSPUNSURILE COMISIEI

21.

Comisia ar dori să remarce că efectul menționat de Curte rezultă din punerea în aplicare a regulamentului și, în același timp, să sublinieze faptul că dispoziția în cauză a afectat doar un număr mic de proiecte, în fiecare an, fiind selectate ca urmare a alocărilor naționale sau respinse din aceleași motive.

25.

Comisia ar dori să remarce că există un echilibru fragil între a avea un număr relativ mic de criterii de atribuire definite în linii mari, cu un punctaj global pentru fiecare dintre acestea și a avea o listă lungă de întrebări cu un punctaj separat pentru fiecare întrebare.

Criteriile de atribuire pe care Comisia le folosește în prezent și care sunt definite în regulament permit solicitanților să se axeze pe aspectele care sunt mai relevante pentru propunerile lor și să le ignore pe cele irelevante. De asemenea, Comisia trebuie să țină seama de riscurile ca sarcina administrativă să crească și ca timpul necesar pentru finalizarea procedurii de selecție să se prelungească.

26.

În ceea ce privește caracterul inovator sau demonstrativ al propunerii, Comisia observă că, acesta este un criteriu de selecție, conform Regulamentului LIFE+. Prin urmare, proiectele care nu au un caracter inovator sau demonstrativ sunt eliminate în etapa selecției tehnice. Observațiile privind caracterul inovator și demonstrativ formulate în etapa de atribuire se referă, prin urmare, la măsura în care o propunere este inovatoare sau demonstrativă, în afara cerinței minime stabilite de regulament.

27.

Comisia ar dori să remarce faptul că transparența și egalitatea de șanse pentru toți solicitanții sunt pe deplin garantate (în afară de aspectul alocărilor naționale tratat într-o altă secțiune) de faptul că, odată cu cererea de proiecte, sunt publicate, de asemenea, orientări detaliate privind evaluarea proiectelor. Fiecare solicitant cunoaște modul în care vor fi evaluate propunerile și aspectele pe baza cărora vor fi acordate punctaje.

Cu toate acestea, Comisia este de acord că rezultatele evaluării aspectelor cheie precum caracterul inovator sau cel demonstrativ și potențialul de reproducere nu sunt explicitate.

Caseta 2

Comisia consideră că cerința prevăzută în Regulamentul LIFE referitoare la caracterul inovator se referă nu doar la tehnologiile sau metodele inovatoare, ci și la alte aspecte precum inovarea proceselor prin care tehnologiile și metodele existente sunt reunite într-o nouă manieră, mai eficientă și/sau care protejează mediul.

Caseta 2 – Al treilea alineat

Având în vedere caracterul inovator al proiectului și observațiile formulate cu privire la celelalte aspecte vizate de criteriul în cauză, Comisia consideră că punctajul de 6/10 a fost adecvat.

28.

Evaluarea unei propuneri de către un evaluator individual nu poate fi niciodată complet obiectivă. În cadrul programului LIFE, subiectivitatea evaluatorilor individuali este redusă în mod semnificativ prin intermediul cerinței referitoare la efectuarea a două sau trei evaluări independente și la discutarea observațiilor și a punctajelor în cadrul unui grup reunind toți evaluatorii și membri ai personalului Comisiei.

32.

Comisia observă că introducerea unor indicatori de realizări comuni de la începutul programului LIFE+ reprezintă o evoluție semnificativă în raport cu situația care a existat în cadrul programului LIFE III și că aceasta permite deja consolidarea indicatorilor de realizări pentru toate proiectele în ceea ce privește atât acțiunile propuse, cât și acțiunile puse în aplicare efectiv.

Comisia este de acord că, pe lângă indicatorii de monitorizare pe termen lung specifici proiectului, în prezent definiți pentru fiecare proiect, ar putea fi elaborat un set comun de indicatori de rezultate. Ambele seturi de indicatori vor fi evaluate în mod sistematic în cadrul vizitelor *ex-post* care sunt deja în curs de derulare cu privire la un eșantion de proiecte finalizate, prin urmare, indicatorii comuni de rezultate pot fi agregați la nivel de program. Deși acest exercițiu va fi în continuare limitat la un eșantion de proiecte finalizate, indicatorii agregați vor oferi o imagine de ansamblu asupra rezultatelor programului pe termen mai lung.

RĂSPUNSURILE COMISIEI

33.

Majoritatea proiectelor pun în aplicare efectiv planurile de comunicare post-LIFE concepute pe parcursul proiectului. Constatările Curții identifică, de asemenea, o rată de sustenabilitate care depășește în mod considerabil rata „normală” de succes a proiectelor inovatoare, care este în general sub 50 %, inclusiv pentru proiectele „inovatoare progresiv”².

35.

Comisia este de acord cu faptul că aspectul reproducerii proiectelor ar putea deveni mai vizibil în cadrul rapoartelor întocmite în urma vizitelor *ex-post*. Aceasta remarcă însă că evaluarea aspectului respectiv constituie motivul contactelor cu alte părți interesate care nu sunt implicate în proiectul LIFE inițial și pe care agenții de monitorizare externi au obligația să îl stabilească în cadrul vizitelor *ex-post*.

36.

A se vedea răspunsul la punctul 32.

37.

În opinia Comisiei, evaluările periodice ale programului permit o eșantionare semnificativă a rezultatelor. Frecvența evaluărilor este mai coerentă cu durata proiectelor decât încercarea de monitorizare continuă la nivel de program.

Răspuns comun la punctul 39 literele (d) și (e)

Comisia consideră că „sustenabilitatea” și „reproducerea” sunt două aspecte ale succesului pe termen lung al proiectului, care trebuie analizate împreună. Un proiect este de succes atunci când activitatea acestuia este continuată după încheierea proiectului, în cadrul aceleiași organizații, dar și atunci când aceasta este continuată în cadrul altor organizații chiar dacă, din motive economice, sociale sau politice, activitatea nu este continuată de entitatea care a beneficiat de grant.

41.

Comisia consideră că punctajele acordate proiectelor au fost justificate în mod corespunzător, pe baza cunoștințelor disponibile la momentul respectiv.

² A se vedea, de exemplu, „Risks of incremental, differential, radical, and breakthrough innovation projects” în *InnovationManagement.se*.

41. (a) Prima liniuță

Comisia observă că evaluarea caracterului inovator sau demonstrativ al unei propuneri s-a făcut pe baza cunoștințelor disponibile la momentul evaluării, de către doi sau trei experți independenți în domeniul relevant. De asemenea, existența unor proiecte similare nu exclude posibilitatea ca fiecare dintre acestea să aibă caracteristici inovatoare care să justifice utilizarea de fonduri LIFE.

Caseta 3

Comisia observă că evaluatorii au demonstrat în mod explicit că natura inovatoare rezidă în amploarea demonstrației.

41. (b) Prima liniuță

Comisia ar dori să remarce că identificarea obstacolelor potențiale și, atunci când este posibil, a soluțiilor reprezintă o parte importantă a proiectelor inovatoare sau demonstrative. Existența unor astfel de obstacole nu reprezintă în sine un motiv suficient pentru a se refuza finanțarea, deoarece identificarea unei soluții la obstacole constituie adeseori partea cea mai importantă a unui proiect.

De asemenea, Comisia observă că nu are niciun motiv să considere că obstacolele neidentificate de către experții în domeniile relevante la momentul evaluării ar fi putut sau ar fi trebuit să fie identificate.

Căsuța 4

Perspectivile privind sustenabilitatea proiectelor

Comisia observă că punctajul relativ mic obținut de primul proiect spaniol la criteriul care include o evaluare a sustenabilității proiectului a avut drept cauză insuficiența garanțiilor din punct de vedere al sustenabilității. Totuși, având în vedere că acesta a fost doar unul dintre factorii evaluați, punctajul rezultat a fost suficient pentru ca proiectul să fie finanțat.

Obstacole juridice în calea reproducerii proiectelor

Cu privire la cel de al doilea proiect spaniol, Comisia observă că, în majoritatea cazurilor, procesul legislativ este mai îndelungat decât demonstrarea din punct de vedere tehnic a viabilității unei anumite soluții. Un proiect poate aduce o contribuție importantă la baza de cunoștințe pentru factorii de decizie, dar formularea unor concluzii proprii este lăsată la latitudinea organelor legislative.

RĂSPUNSURILE COMISIEI

Obstacole economice în calea reproducerii proiectelor

În ceea ce privește proiectul francez, Comisia observă că impactul unui proiect asupra mediului nu trebuie să fie în mod necesar unul imediat. Poziția dominantă în sectorul producției de sticlă, cu unități și sedii pe întreg teritoriul Europei și în 72 de țări, a garantat faptul că, în cazul în care proiectul ar putea concepe o soluție viabilă din punct de vedere tehnic și economic pentru a reduce impactul producției de sticlă asupra mediului, aceasta ar fi pusă în aplicare treptat în majoritatea unităților sau chiar în toate unitățile solicitantului, rezultând un impact semnificativ asupra mediului.

41. (c) Liniuță

Comisia ia notă de faptul că evaluarea interesului pe care UE îl acordă unei propuneri de proiect a fost solicitată în mod explicit de către evaluatori. Comisia consideră, de asemenea, că exemplul furnizat de Curte a fost evaluat în mod corect de către evaluatori.

Caseta 5

Comisia observă că solicitarea a fost legată în mod clar de unul dintre domeniile prioritare definite în Regulamentul LIFE III la articolul 4 alineatul (2) litera (a), și anume, „de a integra considerații privind mediul și dezvoltarea durabilă în dezvoltarea și planificarea utilizării terenurilor, inclusiv în zonele urbane și de coastă”. În același timp, acțiunile pe care Curtea le definește ca fiind de „protecție a naturii” intră sub incidența Directivei-cadru privind apa, prin urmare acestea au intrat în mod clar și în domeniul de aplicare a programului LIFE-Mediu.

De asemenea, articolul 4 alineatul (6) litera (h) din Regulamentul LIFE III a identificat în mod clar „promovarea integrării considerațiilor privind mediul în activități ale căror principale obiective sunt cele economice și sociale” ca fiind unul dintre criteriile pe baza cărora ar trebui evaluate proiectele.

43.

Caracterul rezonabil al costurilor reprezintă o preocupare constantă a personalului financiar din unitățile LIFE, iar agenților de monitorizare li se solicită în mod clar ca, atunci când consideră că unele costuri nu sunt rezonabile, să evidențieze acest lucru.

Cu toate acestea, Comisia notează că există diferențe considerabile în ceea ce privește cheltuielile de la un stat membru la altul și de la o regiune la alta în cadrul aceluiași stat membru. Costurile de personal, în special, nu depind doar de sarcinile realizate, ci și de localizare, nivelul de competență solicitat, domeniul tehnic, situația familială etc.

În ceea ce privește sustenabilitatea și reproducerea, Comisia este de acord că acest punct nu este întotdeauna discutat în mod explicit de către agentul de monitorizare pe parcursul proiectului, fiind prezentat în mod sistematic doar în evaluarea raportului final.

44.

Comisia observă că, în timp ce agenții de monitorizare și evaluatorii externi sunt, în principal, experți tehnici, deciziile finale privind eligibilitatea costurilor sunt luate de către Comisie, care se bazează, de asemenea, pe proprii experți financiari.

Comisia consideră că, în ceea ce privește caracterul rezonabil al tuturor costurilor aferente proiectului, acesta face parte din evaluarea efectuată de agenții de monitorizare externi și de responsabilii de caz ai Comisiei, pe baza informațiilor deținute de aceștia cu privire la realitățile locale și la domeniile tehnice în care se desfășoară proiectele și ținând seama, pe cât posibil, de toate condițiile specifice care pot afecta costurile respective.

A se vedea, de asemenea, răspunsul Comisiei la punctul 45.

45.

Comisia este de acord că o parte importantă a costurilor proiectelor finanțate în cadrul programului LIFE+ o reprezintă cheltuielile cu personalul. Având în vedere dificultățile subliniate de Curte în stabilirea unor costuri rezonabile pentru sarcini diferite în locuri diferite, dar și dificultatea de a se monitoriza costurile de personal, precum și dificultatea întâmpinată de beneficiari în a urmări costurile respective într-un mod verificabil, Comisia a propus, pentru viitorul Regulament LIFE, eliminarea completă a eligibilității costurilor de personal, compensând acest lucru printr-o creștere a ratei de cofinanțare a costurilor eligibile rămase.

46.

Comisia observă că o analiză detaliată a variațiilor costurilor de personal ar presupune, din cauza unui număr mare de factori care influențează costurile respective, un cost foarte ridicat care ar fi dificil de justificat în raport cu beneficiile care ar putea fi obținute.

Comisia remarcă, de asemenea, că ratele ridicate declarate în unele proiecte se referă în mod invariabil la personalul încadrat în poziții de conducere. Prin urmare, de regulă, sumele totale respective sunt mici.

RĂSPUNSURILE COMISIEI

47.

Comisia este de acord cu opinia Curții conform căreia o analiză critică a difuzărilor, a măsurilor de sustenabilitate și de reproducere propuse de beneficiari ar trebui să fie mai vizibilă în toate evaluările efectuate de agenții de monitorizare externi și de personalul Comisiei, nu numai la sfârșitul proiectului, ci și pe toată durata acestuia.

Caseta 6

Comisia observă că aspectul sustenabilității proiectului spaniol a fost identificat de către agentul de monitorizare într-o etapă timpurie a proiectului, fapt care a condus la insistențe repetate din partea Comisiei cu privire la efectuarea de teste suficiente pentru validarea soluțiilor propuse. La sfârșitul proiectului, nivelul de testare era considerat în continuare ca fiind insuficient, fapt care explică observația agentului de monitorizare referitoare la necesitatea unor studii suplimentare.

În același timp însă au fost depuse eforturi pentru difuzarea activităților proiectului, iar agentul de monitorizare a considerat că, odată ce vor fi complet testate, rezultatele proiectului vor fi transferabile.

Cu privire la proiectul italian, Comisia observă că finanțarea proiectelor inovatoare și demonstrative comportă riscuri inerente care nu pot fi ignorate. Există întotdeauna posibilitatea ca utilizatorii potențiali să își piardă interesul în aplicarea unei anumite soluții de mediu din cauza modificării condițiilor economice, a legislației sau din orice alte motive. Comisia a considerat, la momentul respectiv și luând în considerare investițiile efectuate deja în cadrul proiectului, că testarea soluției de către un partener de afaceri al beneficiarului este o soluție acceptabilă.

48.

Agenții de monitorizare, precum și responsabilii de caz ai Comisiei își asumă responsabilitatea pentru propriile declarații. Este normal ca, în unele cazuri, evaluarea acestora să coincidă cu evaluarea efectuată de beneficiar.

Caseta 7 – Al doilea alineat

Comisia consideră că echipa de monitorizare a aprobat evaluarea efectuată de beneficiar.

49.

Comisia ar dori să sublinieze că niciuna dintre deficiențele identificate de Curte nu se referă la punerea în aplicare propriu-zisă și efectivă a acțiunilor prevăzute în acordurile de grant. Comisia este de acord că difuzarea și sustenabilitatea rezultatelor proiectului reprezintă o caracteristică importantă, dar punerea în aplicare efectivă a acțiunilor proiectului nu poate fi considerată secundară.

50.

Comisia este de acord cu punctul de vedere al Curții. În timp ce difuzarea rezultatelor a fost dintotdeauna o parte obligatorie a fiecărui proiect finanțat prin programul LIFE, obligațiile în acest sens au fost mai bine precizate de la începutul programului LIFE+. Comisia a publicat, de asemenea, exemple de bune practici pentru difuzarea documentelor, sporindu-și în mod semnificativ eforturile în vederea difuzării rezultatelor, prin publicarea de broșuri tematice și organizarea de și/sau participarea la „reuniuni ale platformei tematice”.

51.

Observația Curții se bazează pe proiecte care, în marea lor majoritate, intră sub incidența Regulamentului LIFE III. Începând din 2007, Comisia a mărit în mod substanțial numărul cerințelor impuse beneficiarilor în ceea ce privește difuzarea rezultatelor.

În plus, majoritatea proiectelor LIFE III auditate de Curte aveau un site internet actualizat, chiar dacă nu exista nicio obligație contractuală în acest sens.

52.

A se vedea răspunsul la punctul 51.

54.

Comisia observă că instrumentul „LIFE by Theme” („Programul LIFE pe teme”) este un element relativ nou care vine în completarea site-ului internet al programului LIFE și că deficiențele sale actuale sunt cunoscute de către Comisie, urmând a fi abordate imediat ce resursele existente vor permite acest lucru. De asemenea, ar trebui remarcat faptul că instrumentul respectiv este doar un alt mod de a consulta informații, în funcție de temă, în timp ce informațiile subiacente pentru fiecare proiect sunt, în toate cazurile, cele disponibile prin intermediul bazei de date a proiectelor. Prin urmare, nu există nicio legătură între instalarea incompletă a instrumentului „LIFE by Theme” și disponibilitatea informațiilor complete și actualizate cu privire la proiecte.

RĂSPUNSURILE COMISIEI

56.

Comisia observă că majoritatea site-urilor internet respective sunt dedicate proiectelor LIFE III (înainte de 2007), create înainte de elaborarea actualelor orientări ale Comisiei.

58.

Comisia remarcă faptul că aproape toate proiectele vizitate au făcut obiectul normelor privind difuzarea rezultatelor pentru proiectele LIFE III. Odată cu LIFE+, normele respective au devenit în mod semnificativ mai stricte, iar Comisia are posibilitatea, utilizată frecvent, de a insista pe lângă beneficiari pentru ca aceștia să-și îmbunătățească activitățile de comunicare și de difuzare.

Comisia remarcă, de asemenea, că în majoritatea cazurilor sunt puse în aplicare planuri de comunicare post-LIFE, chiar dacă nu există nicio obligație contractuală în acest sens.

59.

Comisia notează că, prin acceptarea participării în cadrul programului LIFE a tuturor entităților, publice sau private, intenția organelor legislative a fost de a permite finanțarea de proiecte care, pe lângă faptul că ar putea crea un avantaj beneficiarilor, prezintă de asemenea, un potențial ridicat de abordare a unor probleme de mediu semnificative.

60.

Comisia notează că, în prezent, aceasta organizează reuniuni ale platformei tematice în vederea promovării schimburilor de experiență nu doar în rândul beneficiarilor LIFE, ci și al altor practicieni din aceleași domenii. La mai multe dintre evenimente au participat, de asemenea, unitățile din cadrul DG Mediu responsabile cu politica în domeniu, promovându-se astfel schimburile cu cei responsabili cu evoluția politicilor. Astfel de evenimente sunt organizate, în aproape toate cazurile, în colaborare și/sau cu participarea punctelor focale naționale LIFE.

Caseta 8 – Al doilea alineat

Comisia observă că site-ul internet al proiectului, deși nu a mai fost actualizat de la încheierea proiectului, a inclus raportul tehnic final complet al proiectului, oferind, prin urmare, un grad ridicat de detaliere tehnică cu privire la concluziile proiectului. În plus, beneficiarul a derulat o amplă activitate de difuzare a proiectului și a rezultatelor acestuia prin participarea la principalele târguri comerciale și prin vizite la instalațiile acestora.

Având în vedere dimensiunile relativ mici ale sectorului în cauză și numărul redus de proiecte finanțate în sector, Comisia nu a derulat activități suplimentare de difuzare (publicații și/sau reuniuni ale platformei tematice).

62.

Comisia ar dori să remarce că rata de succes constatată de Curte este în mod semnificativ mai mare decât rata „normală” de succes a proiectelor inovatoare, care este în general sub 50 % inclusiv în cazul proiectelor „inovatoare progresiv”³.

De asemenea, Comisia consideră că sustenabilitatea și reproducerea sunt strâns legate între ele. Comisia consideră că pot fi oferite aceleași beneficii în materie de protecție a mediului, indiferent dacă un proiect este continuat de aceeași organizație sau de o altă organizație.

63.

A se vedea răspunsurile la punctele 51 și 58.

³ A se vedea, de exemplu, „Risks of incremental, differential, radical, and breakthrough innovation projects” în InnovationManagement.se.

RĂSPUNSURILE COMISIEI

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

65.

În propunerea sa pentru un nou program LIFE, Comisia a luat măsuri pentru a îmbunătăți concepția componentei Mediu a acestuia.

În plus, Comisia subliniază că, în evaluarea finală a programului LIFE+⁴, se concluzionează că „Aproape toate părțile interesate externe intervievate și chestionate (beneficiari, puncte de contact naționale, unități de monitorizare și coordonare) sunt de acord că programul este bine conceput pentru a-și îndeplini obiectivele” și că „în general, procesele de punere în aplicare, monitorizare și evaluare contribuie deja la atingerea obiectivelor fiecărui proiect, sporind astfel utilitatea intervenției”.

66.

Propunerea Comisiei pentru un nou regulament vizează în mod clar partea legată de Mediu și Eficiența resurselor din cadrul programului (corespunzând, în general, politicii și guvernantei în materie de mediu din Regulamentul LIFE+). Aceasta se realizează prin crearea unui nou tip de proiecte (proiecte integrate) într-un număr redus de domenii tematice, precum și prin introducerea unor programe de lucru multianuale în cadrul cărora vor fi specificate prioritățile tematice pentru perioada vizată.

Cu excepția duratei programului de lucru multianual, care a devenit de 4 + 3 ani, propunerile prezentate de Comisie au fost aprobate de Consiliu și de Parlament.

Recomandarea 1

Comisia este de acord cu recomandarea Curții și a propus un număr limitat de priorități și obiective pentru viitorul regulament LIFE.

67.

Comisia este de acord cu opinia Curții conform căreia sistemul de alocări orientative naționale existent în cadrul programului LIFE+ nu și-a îndeplinit obiectivul de a asigura o mai bună repartizare geografică a fondurilor acordate.

De asemenea, Comisia este de acord cu opinia Curții conform căreia alocările orientative naționale au introdus un anumit grad de denaturare a procesului concurențial în cadrul procedurii de selecție a proiectelor. Prin urmare, Comisia a propus eliminarea totală din viitorul program a alocărilor în ceea ce privește proiectele tradiționale.

Cu toate acestea, textul noului regulament convenit între instituții menține până în anul 2017 alocările orientative naționale pentru proiectele tradiționale și le elimină în totalitate începând din 2018.

Recomandarea 2

Comisia este de acord cu recomandarea Curții. Pentru viitorul Regulament LIFE, Comisia a propus eliminarea alocărilor naționale pentru proiectele tradiționale, menținând în același timp un sistem de echilibru geografic pentru proiectele integrate.

68.

Comisia consideră că aspectele în cauză au fost evaluate în mod corespunzător, pe baza informațiilor disponibile la momentul respectiv.

Recomandarea 3

Comisia este de acord că rezultatele evaluării aspectelor-cheie precum caracterul inovator sau demonstrativ și potențialul de reproducere ar putea fi mai bine explicitate și va instrui evaluatorii în consecință.

69.

Comisia observă că introducerea unor indicatori comuni de realizări de la începutul programului LIFE + reprezintă o evoluție semnificativă în raport cu situația care a existat în cadrul programului LIFE III, ceea ce permite deja consolidarea indicatorilor de realizări pentru toate proiectele în ceea ce privește atât acțiunile propuse, cât și acțiunile care au fost puse în aplicare efectiv.

⁴ „Final evaluation of the implementation of the LIFE+ regulation”, Ecorys, 2012, p. 10.

RĂSPUNSURILE COMISIEI

Recomandarea 4

Comisia este de acord că, pe lângă indicatorii de monitorizare pe termen lung specifici proiectului, în prezent definiți pentru fiecare proiect, ar putea fi elaborat un set comun de indicatori de rezultate. Ambele seturi de indicatori vor fi evaluate în mod sistematic în cadrul vizitelor *ex-post* care sunt deja în derulare cu privire la un eșantion de proiecte finalizate. Prin urmare, indicatorii comuni de rezultate pot fi agregați la nivel de program. Deși acest exercițiu va fi limitat în continuare la un eșantion de proiecte finalizate, indicatorii agregați vor oferi o imagine de ansamblu asupra rezultatelor programului pe termen mai lung.

70.

Comisia consideră că punctajele acordate proiectelor au fost justificate în mod corespunzător, pe baza cunoștințelor disponibile la momentul respectiv.

71.

Caracterul rezonabil al costurilor aferente proiectului reprezintă unul dintre aspectele evaluate de Comisie înainte de efectuarea plăților.

Comisia este de acord că sustenabilitatea și reproducerea proiectelor ar trebui evaluate într-un mod mai explicit de la începutul proiectului și nu doar în etapa de evaluare a rapoartelor finale.

Recomandarea 5

Comisia este de acord cu recomandarea Curții. Caracterul rezonabil al costurilor este evaluat de către agenții de monitorizare și de către responsabilii de caz ai Comisiei pe baza tuturor informațiilor disponibile. Comisia va examina modalitățile de îmbunătățire a evaluării.

72.

Comisia consideră că noile cerințe privind difuzarea, introduse în 2007 odată cu Regulamentul LIFE+, au îmbunătățit activitatea de difuzare a rezultatelor proiectelor. Cu toate acestea, Comisia va continua să îmbunătățească, pe cât posibil, activitatea de difuzare a rezultatelor.

Comisia observă, de asemenea, că rata de sustenabilitate și/sau de reproducere a proiectelor LIFE-ENV identificată de Curte este în mod semnificativ mai mare decât rata „normală” de succes a proiectelor inovatoare, astfel cum este descrisă în literatura științifică.

Recomandarea 6 (a) și (b)

Comisia consideră că noile cerințe privind difuzarea, introduse în 2007 odată cu Regulamentul LIFE+, au îmbunătățit activitatea de difuzare a rezultatelor proiectelor. Cu toate acestea, Comisia va continua să îmbunătățească, pe cât posibil, activitatea de difuzare a rezultatelor.

Comisia este de acord cu faptul că aspectele legate de sustenabilitate și de reproducere ar trebui să fie evaluate mai explicit încă de la începutul proiectelor și nu doar la momentul rapoartelor finale. Comisia observă însă că acest lucru are loc deja în ceea ce privește activitățile de difuzare.

Recomandarea 6 (c)

Din consilierea juridică de care a beneficiat Comisia rezultă faptul că aceasta nu poate impune beneficiarilor obligații post-contractuale. Comisia este de acord că un sistem benevol ar putea fi util și, în practică, numeroși beneficiari informează deja Comisia cu privire la continuitatea proiectelor. Monitorizarea sistematică a unor astfel de informații ar necesita însă o creștere semnificativă a resurselor disponibile pentru gestionarea programului.

Curtea de Conturi Europeană

Raportul special nr. 15/2013

A fost eficace componenta „Mediu” din cadrul programului LIFE?

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene

2013 — 50 p. — 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-9241-511-2

doi:10.2865/82394

CUM VĂ PUTEȚI PROCURA PUBLICAȚIILE UNIUNII EUROPENE?

Publicații gratuite:

- un singur exemplar:
pe site-ul EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- mai multe exemplare/postere/hărți:
de la reprezentanțele Uniunii Europene (http://ec.europa.eu/represent_ro.htm),
de la delegațiile din țările care nu sunt membre ale UE (http://eeas.europa.eu/delegations/index_ro.htm)
sau contactând rețeaua Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_ro.htm)
la numărul 00 800 6 7 8 9 10 11 (gratuit în toată UE) (*).

(*) Informațiile primite sunt gratuite, la fel ca și cea mai mare parte a apelurilor telefonice (unii operatori și unele cabine telefonice și hoteluri taxează totuși aceste apeluri).

Publicații contra cost:

- pe site-ul EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Abonamente:

- de la agenții de vânzări ai Oficiului pentru Publicații al Uniunii Europene (http://publications.europa.eu/others/agents/index_ro.htm).

„LIFE” ESTE PROGRAMUL DE LUNGĂ DURATĂ PRIN CARE UE ACORDĂ FINANȚARE ÎN MOD DIRECT PENTRU MEDIU. OBIECTIVUL SĂU PRINCIPAL ESTE SĂ CONTRIBUIE LA ELABORAREA POLITICII UE ÎN MATERIE DE MEDIU. O PARTE A ACESTUI PROGRAM COFINANȚEAZĂ PROIECTE INOVATOARE SAU DEMONSTRATIVE ÎN DOMENIUL MEDIULUI ȘI, DAT FIIND BUGETUL RELATIV LIMITAT DE CARE DISPUNE, EFICACITATEA SA DEPINDE DE CAPACITATEA PROIECTELOR FINANȚATE DE A JUCA UN ROL CATALIZATOR PENTRU A PRODUCE SCHIMBĂRI ÎN DOMENIUL MEDIULUI. ACEST RAPORT EXAMINEAZĂ DACĂ ACEASTĂ COMPONENTĂ A PROGRAMULUI LIFE FUNCȚIONA ÎN MOD EFICACE. CURTEA A CONSTATAT O SERIE DE DEFICIENȚE CARE REDUCEAU CONSIDERABIL ROLUL STIMULATOR AL PROGRAMULUI PENTRU DEZVOLTAREA POLITICII UE ÎN MATERIE DE MEDIU: DIRECȚIONAREA DEFICITARĂ A RESURSELOR; JUSTIFICAREA INSUFICIENTĂ A EVALUĂRILOR ÎN ETAPELE DE SELECȚIE ȘI DE IMPLEMENTARE A PROIECTELOR, PRECUM ȘI DIFUZAREA ȘI MONITORIZAREA NESATISFĂCĂTOARE A REZULTATELOR PROIECTELOR. RAPORTUL FORMULEAZĂ O SERIE DE RECOMAN-DĂRI SPECIFICE ÎN ATENȚIA COMISIEI, ÎN VEDEREA ÎMBUNĂTĂȚIRII CONCEPȚIEI ȘI A IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI, ASTFEL ÎNCÂT ACESTA SĂ ÎȘI POATĂ ÎNDEPLINI ROLUL CATALIZATOR FUNDAMENTAL PENTRU POLITICA DE MEDIU.

CURTEA DE CONTURI EUROPEANĂ

Oficiul pentru Publicații

ISBN 978-92-9241-511-2

